

নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি (জে এফ এম চি)

মাইবং আঞ্চলিক, পূব হাফলং বন সংমণ্ডল
ডিমা হাচাও বন চক্র

ক্ষুদ্র পরিকল্পনা

(২০১৬-১৭ বর্ষ পরা ২০২৫-২৬ লৈ) *Approved.*

[Signature]
Divisional Forest Officer
Dima Hasao Forest Division (East)
Haflong.

নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি (JFMC)ৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত

সহায়কাৰী

অসম বন বিভাগ

আৰু

ক্ষুদ্র পরিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কম্পেল', COMPELO)

[আই আই ই (IIE) আৰু আৰ জি ভি এন (RGVN)]

জুলাই, ২০১৬

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূর্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূর্ণ নাম
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভার্চিটী কনজাৰভেচন)
এ এফ ডি (AFD)	এজেন্সী ফাল্সিটি ডি ডেভেলপমেন্ট
বি পি এল (BPL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বিল' পভাটী লাইন)
বি টি চি (BTC)	বড়োলেণ্ড টেৰিটৰিয়েল কাউণ্সিল
কম্পেল'	শুন্দ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট
(COMPELO)	কনচালিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেনচিং লাইভলিহ্বড অপৰচুনিটিজ
ই পি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এন্ট্ৰি পইণ্ট এক্সিভিটী)
জি আই এছ (GIS)	ভৌগোলিক তথ্য ব্যৱস্থা (জিআ'গ্ৰাফিকেল ইনফৰ্মেচন ছিষ্টেম)
এইচ এ (Ha)	হেক্টাৰ
আইআইআই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিউটুট অব' এণ্ট্ৰ'প্ৰিনিঅ'ৰধিপ)
ইডি চি (EDC)	পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতি (ইক'-ডেভেলপমেন্ট কমিটী)
কেজি (Kg)	কিলোগ্ৰাম
কে এম (Km)	কিলোমিটাৰ
মানস এন পি (Menas NP)	মানস বাস্তুৰ উদ্যান (মানস নেচনেল পাৰ্ক)
মানস টি পি (Menas TP)	মানস ব্যাঘ প্ৰকল্প (মানস টাইগাৰ প্ৰজেক্ট)
এন জি আ' (NGO)	অনা-চৰকাৰী অনুষ্ঠান (নন-গভৰ্ণমেন্ট অৰ্গেনাইজেচন)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাৰ্থ ভিন্ন বন উৎপাদন (নন-চিন্মাৰ ফৰেষ্ট প্ৰডিউচ)
পি ডি এছ (PDS)	ৰাজহৰা বিতৰণ ব্যৱস্থা (পারিক ডিস্ট্ৰিবিউচন ছিষ্টেম)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়ন (পাৰ্টিচিপেটৰী ৰূৰেল এপাইজেল)
আৰ এছ (Rs)	টকা (ৰূপিজ)
এছএইচজি (SHG)	আত্মসহায়ক গোট (ছেল্ফ-হেল্প গ্ৰুপ)
ভি চি ডি চি (VCDC)	গাঁও পৰিযদ উন্নয়ন সমিতি (ভিলেজ কাউণ্সিল ডেভেলপমেন্ট কমিটী)

নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি পূর্ব হাফলং বন সংমগ্রল

১০ বছৰৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা
(জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা)

সূচীপত্ৰ

অধ্যায়	শিরোনাম	পৃষ্ঠা নং
১	ভূমিকা	৪
২	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা	৫
৩	জীৱিকাৰ সুবিধা (সম্ভাৱনীয়তা) বিশ্লেষণ— কাৰ্যসূচী আৰু সৰঞ্জাম	১১
৪	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা	১৬
৫	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা	২৪
	পৰিশিষ্টৰ তালিকা	৩৪

১। ভূমিকা

প্রকল্পটোৰ সম্পর্কে	<p>অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন্ত ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভার্চিটী কনজাৰ্ভেচন)ৰ উদ্দেশ্য হৈছে— ‘নিৰ্দিষ্ট এলেকাৰ বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ অংশগ্ৰহণেৰে আৰু বনজ আৰু বনজবহুৰূত সম্পদৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱিকা সুনিশ্চিত কৰিবলৈ বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰাৰ লগতে বহুমুখী সুসংহত পৰিকল্পনাবে অসমত স্থিতিশীল বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পৰিচালনৰ ব্যৱস্থা কৰা।’ প্রকল্পটোৰ লক্ষ্য হৈছে— ‘বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু স্থিতিশীল ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে বনাঞ্চল সংৰক্ষণ আৰু পৰিৱেশতন্ত্ৰক পুনৰুদ্ধাৰ কৰা।’</p> <p>এই প্রকল্পটোলৈ আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়াইছে এজেন্সী ফ্রাণ্চিস ডি ডেভেলপমেণ্ট অৰ্থাৎ ফ্রাঙ্ক ডেভেলপমেণ্ট এজেন্সীয়ে। সহযোগ কৰিছে অসম চৰকাৰে। প্রকল্পটোৰ পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সময়স্থাপনাকে ধৰি সকলো কামৰ দায়িত্বত আছে আছাম প্ৰজেক্ট অন্ত ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভার্চিটী কনজাৰ্ভেচন ছ'চাইটী।</p>
ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন	<p>বজাৰৰ সন্তোষীয়তাভিত্তিক মূল্য সংযোজনৰ জৰিয়তে জীৱিকাৰ কাম-কাজ উন্নত কৰিবলৈ প্ৰকল্পটোত উদ্যোগমূলক বিকাশ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ জৰিয়তে মূল্য সংযোজন আৰু বিপণনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদ ওপৰত বৃদ্ধি পোৱা হেঁচাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এনে পদক্ষেপ জৰুৰী হৈ পৰিছে। বজাৰ সন্তোষীয়তাৰ প্রতি লক্ষ্য বাখি বৰ্তমানে উপলক্ষ বনজ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু সেৱাসমূহত মূল্য সংযোজনৰ উপায় উন্নৰণ কৰাটো প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। তদুপৰি, বনাঞ্চলভিত্তিক জীৱিকাৰ বাহিৰে জীৱিকাৰ অন্য পথ বিচাৰি উলিওৱা আৰু দক্ষতা বিকাশ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সক্ষমতা বৃদ্ধি কৰাও দৰকাৰ।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ অধীনত ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়নৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণৰ বাবে ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনস্টিটিউট অব এণ্ট'প্ৰিনিঅৰশিপ, আই আই ই), গুৱাহাটী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন) আৰু ‘চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ’ ফাইনেল এণ্ড লাইভলিহৰ্ড’ (চি এম এল)ক লৈ এখন সমিতি গঠন কৰা হৈছে। এই সমিতিখনৰ নাম দিয়া হৈছে— ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজেঁট (কনচলিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্ৰেনিং এনহেপিং লাইভলিহৰ্ড অপচুনিটিজ)’ চমুকৈ কম্পেল’।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ নিৰ্দেশনা মতে এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে ‘গাঁও আৰু বন বিভাগৰ বিভিন্ন অভিযান... বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সদস্যক জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা আৰু স্থিতিশীল বন ব্যৱস্থাপনাক এক প্ৰসাৰিত লক্ষ্য হিচাপে গণ্য কৰা।’ বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা উন্নয়ন উভয় লক্ষ্যকে এই প্ৰকল্পত সামৰি লোৱা হৈছে।</p>
নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা	<p>অসমৰ ডিমা হাচাও জিলাত থকা নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে এই নথিত সন্ধিৱিষ্ট আছে। এই জে এফ এম চিৰ সংৰক্ষিত বন সংমণ্ডলৰ অন্তৰ্গত। পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত সম্প্ৰদায়সমূহৰ সবিশেষ উল্লেখ কৰা হৈছে। এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা গাঁওখনত বাস কৰা সম্প্ৰদায়সমূহৰ পুৰুষ-মহিলাৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। ২০১৬ চনৰ জুন মাহত ইণ্ডিয়ান ইনস্টিটিউট অৱ এণ্ট'প্ৰিনিঅৰশিপ, গুৱাহাটী (আই আই ই)ৰ বিষয়বিধীয়া আৰু সম্প্ৰদায়টোৱে গ্ৰহণ কৰা অংশমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপ চমুকৈ পি আৰ এৰ জৰিয়তে এই নথি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। প্ৰকল্প নিৰ্দেশনা অনুসৰি আই আই ই এয়ে এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা সংযোজিত কৰিছে। ২০১৬ চনৰ জুলাই মাহত এই নথি গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে কৰা আলোচনাত চূড়ান্ত কৰা হয়।</p>

২। নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ আৰ্থসামাজিক ৰূপৰেখা

অৱস্থিতি	পূব হাফলং বন সংমণ্ডলৰ অধীনৰ মাইবং বন আঞ্চলিকৰ অন্তর্গত এখন গাঁৱৰ গাঁওবাসীক সামৰি নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পৰিচালনা (জে এফ এম চি) গঠন কৰা হয়। উক্ত জে এফ এম চিৰ অন্তর্গত এলেকা অসমৰ ডিমা হাচাও জিলাৰ মাইবং ৰাজহ চক্ৰৰ অন্তর্গত।																				
মূল তথ্য	<p>তালিকাক : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য</p> <table border="1"> <tr> <td>জে এফ এম চিৰ নাম</td> <td>নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি</td> </tr> <tr> <td>বাসস্থান</td> <td>উপলব্ধ নহয়</td> </tr> <tr> <td>ৰাজহ গাঁৱৰ নাম</td> <td>নাবলাইডিচা</td> </tr> <tr> <td>গাঁও পথগায়ত/ভি চি ভি চি</td> <td>উপলব্ধ নহয়</td> </tr> <tr> <td>জিলা</td> <td>ডিমা হাচাও</td> </tr> <tr> <td>বন সংমণ্ডল</td> <td>ডিমা হাচাও বন সংমণ্ডল (পূব) হাফলং</td> </tr> <tr> <td>বন আঞ্চলিক</td> <td>মাইবং আঞ্চলিক</td> </tr> <tr> <td>বন লাট</td> <td>উপলব্ধ নহয়</td> </tr> <tr> <td>গঠনৰ বছৰ</td> <td>২০১৩-১৪</td> </tr> <tr> <td>জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা</td> <td> তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : ড্রাং নলা দক্ষিণ : কে কে ৰোড পশ্চিম : এল এম আই ৰিজাৰ্ট পূব : ৰংগম নলা </td> </tr> </table>	জে এফ এম চিৰ নাম	নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি	বাসস্থান	উপলব্ধ নহয়	ৰাজহ গাঁৱৰ নাম	নাবলাইডিচা	গাঁও পথগায়ত/ভি চি ভি চি	উপলব্ধ নহয়	জিলা	ডিমা হাচাও	বন সংমণ্ডল	ডিমা হাচাও বন সংমণ্ডল (পূব) হাফলং	বন আঞ্চলিক	মাইবং আঞ্চলিক	বন লাট	উপলব্ধ নহয়	গঠনৰ বছৰ	২০১৩-১৪	জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : ড্রাং নলা দক্ষিণ : কে কে ৰোড পশ্চিম : এল এম আই ৰিজাৰ্ট পূব : ৰংগম নলা
জে এফ এম চিৰ নাম	নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি																				
বাসস্থান	উপলব্ধ নহয়																				
ৰাজহ গাঁৱৰ নাম	নাবলাইডিচা																				
গাঁও পথগায়ত/ভি চি ভি চি	উপলব্ধ নহয়																				
জিলা	ডিমা হাচাও																				
বন সংমণ্ডল	ডিমা হাচাও বন সংমণ্ডল (পূব) হাফলং																				
বন আঞ্চলিক	মাইবং আঞ্চলিক																				
বন লাট	উপলব্ধ নহয়																				
গঠনৰ বছৰ	২০১৩-১৪																				
জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : ড্রাং নলা দক্ষিণ : কে কে ৰোড পশ্চিম : এল এম আই ৰিজাৰ্ট পূব : ৰংগম নলা																				

উৎস : জে এফ এম চি তথ্য

<p>কার্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p>	<p>নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ কার্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।</p> <p>তালিকা-খ : কার্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p> <table border="1" data-bbox="512 406 1387 698"> <tbody> <tr> <td>সভাপতিৰ নাম</td><td>অমল নুনিচা</td></tr> <tr> <td>সম্পাদকৰ নাম</td><td>পীযুষ থাওচেন</td></tr> <tr> <td>বিস্ত সচিব</td><td>উপলক্ষ নহয়</td></tr> <tr> <td>কার্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td><td>পুৰুষ : ১২ মহিলা : ৩</td></tr> <tr> <td>সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td><td>১৫</td></tr> </tbody> </table> <p>উৎস : জে এফ এম চিৰ তথ্য।</p>	সভাপতিৰ নাম	অমল নুনিচা	সম্পাদকৰ নাম	পীযুষ থাওচেন	বিস্ত সচিব	উপলক্ষ নহয়	কার্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ১২ মহিলা : ৩	সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	১৫								
সভাপতিৰ নাম	অমল নুনিচা																		
সম্পাদকৰ নাম	পীযুষ থাওচেন																		
বিস্ত সচিব	উপলক্ষ নহয়																		
কার্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ১২ মহিলা : ৩																		
সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	১৫																		
<p>পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি</p>	<p>গাঁওখনত বাস কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা হৈছে ২৩৫টা। মহিলা মূৰৰী থকা পৰিয়ালৰ সংখ্যা ১৫। গাঁওখনৰ মুঠ জনসংখ্যা হৈছে ১১৮৮জন। ইয়াৰে ৫৯৭জন পুৰুষ আৰু ৫৯১গৰাকী মহিলা। গাঁওখনৰ ২৩৫টা পৰিয়ালেই অনুসূচিত জাতি (পাৰ্বত্য) আৰু তেওঁলোক ডিমাচা সম্প্ৰদায়ৰ।</p> <p>উপৰোক্ত তথ্যৰ অধিক বিৱৰণৰ বাবে তথ্য-১ৰ তালিকা-২ চাৰ পাৰে।</p> <p>ইয়াৰ পৰা জনা যায় যে :</p> <ol style="list-style-type: none"> প্রতিটো পৰিয়ালৰ গড় সদস্য সংখ্যা হৈছে ৫.৫জন গাঁওখনৰ লিংগ অনুপাত হৈছে প্রতি ১০০০জন পুৰুষৰ বিপৰীতে ৯৮৯গৰাকী মহিলা। 																		
<p>শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ</p>	<p>নাবলাইডিচা গাঁৰৰ ৬৪.৬৪ শতাংশতকৈ অধিক লোক শিক্ষিত আৰু ৩৫.৩৫ শতাংশ লোক নিৰুক্ষৰ বুলি চিহ্নিত।</p> <p>তালিকা গ : বয়স আৰু লিংগৰ বিতৰণ</p> <table border="1" data-bbox="512 1468 1387 1680"> <thead> <tr> <th>লিংগ/শিক্ষা</th> <th>অশিক্ষিত</th> <th>চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈ</th> <th>পঞ্চম-দশম</th> <th>দশম-দ্বাদশ</th> <th>স্নাতক</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>পুৰুষ</td> <td>১৯০</td> <td>২০৪</td> <td>১০৪</td> <td>১৬৮</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>মহিলা</td> <td>২৩০</td> <td>১৮২</td> <td>১১২</td> <td>১৫০</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table> <p>উৎস : পি আৰ এ</p> <p>আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক— এই দুই ধৰণৰ জীৱিকা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী গাঁওবাসীয়ে প্ৰহণ কৰি আহিছে। নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিত অনানুষ্ঠানিক দক্ষতা উন্নয়নৰ অৰ্থ হৈছে পৰম্পৰাগতভাৱে প্ৰহণ কৰা দক্ষতা। তলত উল্লেখ কৰা ক্ষেত্ৰসমূহত পৰম্পৰাগত দক্ষতা আছে :</p> <p>ক) বয়ন</p>	লিংগ/শিক্ষা	অশিক্ষিত	চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈ	পঞ্চম-দশম	দশম-দ্বাদশ	স্নাতক	পুৰুষ	১৯০	২০৪	১০৪	১৬৮	-	মহিলা	২৩০	১৮২	১১২	১৫০	-
লিংগ/শিক্ষা	অশিক্ষিত	চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈ	পঞ্চম-দশম	দশম-দ্বাদশ	স্নাতক														
পুৰুষ	১৯০	২০৪	১০৪	১৬৮	-														
মহিলা	২৩০	১৮২	১১২	১৫০	-														

	<p>খ) কৃষি</p> <p>গ) পশুপালন</p> <p>সমগ্র দেশের লগতে রাজ্যখনতো আনুষ্ঠানিক দক্ষতা উন্নয়ন কার্যসূচী প্রসারৰ বাবে চৰকাৰে সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰি আহিছে কিন্তু এনে কোনো আঁচনিৰ পৰা এতিয়ালৈকে গাঁওবাসী উপকৃত হোৱা নাই। কিয়নো গাঁওখন অথবা ইয়াৰ পাৰ্শ্বৰতী অঞ্চলসমূহত তেনে কোনো আঁচনি কৰায়ণ কৰা হোৱা নাই।</p>
ভূমি	<p>প্ৰকল্প গ্ৰহণ কৰা অঞ্চলৰ ভূমিৰ প্ৰকাৰ এনেধৰণৰ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বালিয়া পলসুৱা মাটি। ■ শিলাময় পাহাৰীয়া ঠাইত বঙ্গ মাটিৰ অৱস্থিতি। <p>দুয়ো প্ৰকাৰৰ ভূমিয়েই বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ শস্য আৰু পাচলিৰ বাবে উপযোগী কাৰণ এই মাটি বৰ সাৰুৱা।</p>
পানী	ড্ৰেং নালা পানীৰ মূল উৎস যি লেংটিং নদীৰ লগত সংযুক্ত আৰু ড্ৰেং হাজং গাঁৱৰ পৰা বৈ আহে।
জলবায়ু :	<p>গ্ৰীষ্মকালত সৰ্বাধিক তাপমাত্ৰা ২০.৬ছেলচিয়াছ আৰু শীতকালত সৰ্বনিন্ম তাপমাত্ৰা ৭.২ ডিগ্ৰী ছেলচিয়াছ।</p> <p>প্ৰতিবছৰে বাৰ্ষিক বৰষুণৰ পৰিমাণ ১৯৯৫.৭৫ মিলিমিটাৰ। বাৰিয়াৰ সময়ছোৱাত (জুন-ছেপ্টেম্বৰ) সাধাৰণতে দুই তৃতীয়াংশ বৃষ্টিপাত হয়।</p> <p>বাৰিয়াৰ সময়ছোৱাত গাঁওখনত আদ্রতা পৰ্যায় ৯৮ শতাংশতকৈ বেছি। আৰু শীতকালত আদ্রতাৰ পৰিমাণ ৫৬ শতাংশতকৈ কম হয়।</p>
বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য	স্থানীয় বনাঞ্চলসমূহ বিস্তৃতভাৱে গ্ৰীষ্মমণ্ডলীয় বনাঞ্চল হিচাপে জনা যায়। মুখ্য বন প্ৰজাতি হ'ল : শিসু, আজাৰ, খৈয়াৰ, কৰচ আদি। বনাঞ্চলসমূহত এন টি এফ পিৰ পৰ্যাপ্ততা যেনে : পাচলি, গুল্মজাতীয় উদ্বিদ, বনৌষধি, বাঁহ, পশুখাদ্য আদি আছে। এই সম্পৰ্কীয় অতিৰিক্ত তথ্য 'বনোন্নয়ন পৰিকল্পনা'ত দিয়া হৈছে।
ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ	<p>পৰিশিষ্ট-২ত গাঁৱৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ দিয়া হৈছে। ইয়াৰ পৰা গাঁৱৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণসমূহ তলত দিয়া ধৰণৰ :</p> <p>খেতি কৰা জলাহভূমি (দ' অঞ্চল) : ১৭.৮২ শতাংশ</p> <p>কাঠখৰি ৰোপণ : ২৫.৮৭ শতাংশ</p> <p>জলসিঞ্চন কেনেল : ০.৫৭ শতাংশ</p> <p>ধাননি পথাৰ : ৪৪.৯২ শতাংশ</p>

	<p>ৰাস্তা : ০.৫৪ শতাংশ</p> <p>বৃক্ষ আচ্ছাদিত বসতি : ৭.৬৫ শতাংশ</p> <p>জান-জুৰি : ২.৭০ শতাংশ</p>																
ভূমি ধাৰণ	<p>প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৩ত উল্লেখ কৰা হৈছে। এই তালিকাৰ পৰা তলৰ তথ্যসমূহ পোৱা যায় :</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ১০.৬৩ শতাংশ পৰিয়াল ক্ষুদ্ৰ কৃষক। (২৫টা পৰিয়াল) ■ ৮৯.৩৭ শতাংশ পৰিয়াল উপাস্ত কৃষক। (২১০টা পৰিয়াল) ■ ভূমিহীন বা চহকী শ্ৰেণীৰ পৰিয়াল এটাও নাই) <p>তালিকা-(ঘ) : গাঁওবাসীৰ ভূমিৰ বৰ্ণনা</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">ভূমিধাৰণৰ শ্ৰেণীকৰণ</th> <th colspan="4">ভূমি ধাৰণ অনুযায়ী কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাগ</th> <th rowspan="2">মুঠ</th> </tr> <tr> <th>ভূমিহীন কৃষক</th> <th>উপাস্ত কৃষক < ২ হেক্টেৰ</th> <th>ক্ষুদ্ৰ কৃষক ২-১০ হেক্টেৰ</th> <th>ধনী কৃষক > ১০ হেক্টেৰ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>পৰিয়ালৰ সংখ্যা</td><td>০</td><td>২১০</td><td>২৫</td><td>০</td><td>২৩৫</td></tr> </tbody> </table> <p>উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন</p>	ভূমিধাৰণৰ শ্ৰেণীকৰণ	ভূমি ধাৰণ অনুযায়ী কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাগ				মুঠ	ভূমিহীন কৃষক	উপাস্ত কৃষক < ২ হেক্টেৰ	ক্ষুদ্ৰ কৃষক ২-১০ হেক্টেৰ	ধনী কৃষক > ১০ হেক্টেৰ	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	০	২১০	২৫	০	২৩৫
ভূমিধাৰণৰ শ্ৰেণীকৰণ	ভূমি ধাৰণ অনুযায়ী কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাগ				মুঠ												
	ভূমিহীন কৃষক	উপাস্ত কৃষক < ২ হেক্টেৰ	ক্ষুদ্ৰ কৃষক ২-১০ হেক্টেৰ	ধনী কৃষক > ১০ হেক্টেৰ													
পৰিয়ালৰ সংখ্যা	০	২১০	২৫	০	২৩৫												
পশুধন	<p>স্থানীয় সম্প্ৰদায়সমূহে গৰু, মুগী, গাহৰি, ম'হ আৰু ছাগলী পালন কৰে। পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত লাভ কৰা গাঁৱৰ পৰিয়ালসমূহৰ পশুধনৰ গড় পৰিমাণ তলত দিয়া হ'ল :</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>পশুধনৰ প্ৰকাৰ</th> <th>গৰু</th> <th>ম'হ</th> <th>ছাগলী</th> <th>হাঁহ-কুকুৰা</th> <th>গাহৰি</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>মুঠ সংখ্যা</td> <td>৩৫</td> <td>৪৫০</td> <td>৩০০</td> <td>১৪০০</td> <td>১৫০</td> </tr> </tbody> </table> <p>উৎস : পি আৰ এ</p> <p>ওপৰত উল্লিখিত তথ্যৰ সবিশেষ বিৱৰণ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৪ত দাঙি ধৰা হৈছে।</p>	পশুধনৰ প্ৰকাৰ	গৰু	ম'হ	ছাগলী	হাঁহ-কুকুৰা	গাহৰি	মুঠ সংখ্যা	৩৫	৪৫০	৩০০	১৪০০	১৫০				
পশুধনৰ প্ৰকাৰ	গৰু	ম'হ	ছাগলী	হাঁহ-কুকুৰা	গাহৰি												
মুঠ সংখ্যা	৩৫	৪৫০	৩০০	১৪০০	১৫০												
গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা	<p>যিকোনো জনগোষ্ঠীতে সাধাৰণ আন্তঃগাঁথনিৰ উপলব্ধতাই জীৱিকাৰ নিৰ্বাহক্ষম উপায় উন্নয়নত সহায় কৰে। গাঁওখনত বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনিৰ অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৫তে গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমান অৱস্থা দাঙি ধৰা হৈছে।</p> <p>ওপৰৰ তালিকাৰ পৰা গাঁওখনৰ বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনি সন্দৰ্ভত তলৰ তথ্যসমূহ লাভ কৰিব পাৰি :</p>																

	<p>বাস্তরিক আন্তঃগাঁথনি : অঞ্চলটোর বাসিন্দাসকলে মূল বাস্তরিক আন্তঃগাঁথনির পৰা বধিত হৈ আহিছে। ইয়াত উন্নত বাস্তরিক আন্তঃগাঁথনি যেনে : ভাল বাস্তা, বিদ্যুৎ সেৱা, পানী যোগান, ম'বাইল নেটৱৰ্ক সুবিধা আদি নাই।</p> <p>শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য সেৱা : অঞ্চলটোত শিক্ষা ব্যৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। ইয়াত শিক্ষাব সুবিধা অতি কম, মাত্ৰ এখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আৰু প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ জে এফ এম চি এলেকাৰ ভিতৰত আছে। ৰাজহৰা পৰিবহণ ব্যৱস্থা নাই। গাঁৱৰ সদস্যসকলে ইফাল-সিফাল যাবৰ বাবে চাইকেল আৰু মটৰ চাইকেল ব্যৱহাৰ কৰে।</p> <p>চৰকাৰী কাৰ্যালয় : চৰকাৰী কাৰ্যালয় (যেনে আৰক্ষী থানা, ৰাজহ কাৰ্যালয়, বন আঞ্চলিক কাৰ্যালয় আদি) গাঁওখনৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত, এইবোৰলৈ অহা-যোৱা কৰিবৰ বাবে বাসস্থান বা ওচৰৰ অঞ্চলৰ পৰা নিয়মিত ৰাজহৰা পৰিবহণ ব্যৱস্থা নাই।</p> <p>বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান : গাঁওখনৰ পৰা বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান যেনে বেংক যথেষ্ট দূৰৈত অৱস্থিত।</p>
কৃষিশস্য	<p>গাঁওখনত উৎপাদন কৰা কৃষি শস্যৰ উপলব্ধতা তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৬ত সন্নিৰিষ্ট কৰা হৈছে। গড় ভূমি ধাৰণৰ আকাৰ পোৱা গ'ল ০.৬৩ হেক্টের, বেছিভাগ পৰিয়ালেই উপাস্ত কৃষক (২ হেক্টেৰতকৈ কম)। জলসিথ়ণৰ সুবিধা নোহোৱাৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে মূলত বাৰিয়াৰ ব্যৱহৃত ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে কৃষি কাৰ্য কৰে (জুন-ছেপ্টেম্বৰ)। ধান মূল কৃষিকৰ্ম। বাৰিয়াৰ পূৰ্বে কঠিয়া সিঁচি কৃষিকৰ্ম আৰন্ত কৰে। নৱেন্দ্ৰ আৰু ডিচেম্বৰৰ মাজ ভাগত কৃষিকাৰ্য সম্পূৰ্ণ কৰে। ২৩৫ টা পৰিয়ালেই ধান খেতি কৰে। পুৰুষসকলে কৃষিকাৰ্যত সহায় কৰে যদিও মহিলাসকলে যথেষ্ট সহায় কৰে।</p>
পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	<p>গাঁওখনত পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৮ত সন্নিৰিষ্ট কৰা হৈছে। জে এফ এম চিখনৰ পশুখাদ্যৰ মূল উৎসসমূহ হৈছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> ক) ধানৰ অৱশিষ্ট খ) ঘাঁহ গ) পেলনীয়া শাক-পাচলি ঘ) বন
বজাৰ	<p>বালিজান মিলিজুলি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ পৰা বিভিন্ন বজাৰৰ অৱস্থান তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৯ত উল্লেখ কৰা হৈছে। গাঁওবাসীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা বজাৰসমূহ হৈছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> ক) গেলামাল/সুলভ মূল্যৰ দোকান : ৩ কিলোমিটাৰ দূৰত খ) সাপ্তাহিক/অর্ধ-সাপ্তাহিক বজাৰ : ৩ কিলোমিটাৰ দূৰত্বৰ হাজাড়িচাত গ) প্ৰধান বজাৰ : ৩৪ কিলোমিটাৰ দূৰত্বৰ মাইবঙ্গত

<p>জল সম্পদ</p>	<p>তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১০তেজল সম্পদসমূহৰ বিষয়ে সন্নিরিষ্ট কৰা হৈছে। পানী উপলব্ধ হোৱা প্ৰথান জল সম্পদসমূহ এনেধৰণৰ :</p> <p>ক) নদীৰ পানী : (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : খাতু অনুযায়ী)</p> <p>খ) দমকল : (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : বছৰজুৰি)</p> <p>গ) কেনেল : (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : বছৰজুৰি)</p>
<p>শক্তিৰ ব্যৱহাৰ</p>	<p>বালিজান মিলিজুলি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ শক্তিৰ মূল উৎসসমূহ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১১ত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>ক) কঠখৰি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ২৩টো, উৎস : সমীপৰ আঞ্চল</p> <p>খ) গৰু গোৱৰ : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ২০-২৫টো</p>
<p>আৰ্থ-সামাজিক স্থিতি</p>	<p>সামাজিক গাঁথনি : গাঁওখনত জনগোষ্ঠীয় সম্প্ৰদায়ৰ লোকে বাস কৰে আৰু তেওঁলোকৰ মাজত জাতি বিভাজন নাই। সমাজত মহিলাৰ স্থান সন্তোষজনক। অৰ্থনৈতিক অৱস্থা : গাঁওখনৰ বাসিন্দাসকলৰ অৰ্থনৈতিক স্থিতি সন্তোষজনক নহয়। মূল জীৱিকাৰ পথ হৈছে— কৃষি আৰু দিন হাজিৰা। গাঁওবাসীৰ বাৰ্ষিক আয় ১০,০০০-১৫,০০০ টকাৰ ভিতৰত। পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত বিৱৰণ দিয়া হৈছে।</p>
<p>মানচিত্ৰ</p>	<p>পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা তলৰ মানচিত্ৰসমূহ পৰিশিষ্ট-১ত সন্নিৰিষ্ট কৰা হৈছে।</p> <ul style="list-style-type: none"> * গাঁৱৰ মানচিত্ৰ * গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ (পি আৰ এ অনুশীলনৰ সদস্যৰ নাম আৰু সবিশেষ) * গাঁৱৰ সম্পদ মানচিত্ৰ

৩। জীরিকার সুবিধা বিশ্লেষণ

পি আর এ অনুশীলন	<p>আই আই ই, গুরাহাটীর পৰা এটা দলে নাবলাইডিচা গাঁৰত পি আৰ এ অনুশীলন চলায়—</p> <p>তাৰিখ : ৩০ মে', ২০১৬</p> <p>স্থান : নাবলাইডিচা</p> <p>উপস্থিতিৰ সংখ্যা : ৩০</p> <p>উপস্থিত আছিল : জে এফ এম চিৰ কাৰ্যালয় সহায়ক, গাঁওবুঢ়া, গাঁওবাসী, বন বিভাগৰ বিষয়া আদি।</p>
পি আৰ এৰ উদ্দেশ্য	ইয়াৰ উদ্দেশ্য আছিল বৰ্তমানৰ পাৰিয়ালসমূহৰ অৱস্থা অধ্যয়ন আৰু গাঁওবাসীৰ জীৱিকা উন্নয়নৰ পদক্ষেপ আৰু বনোৱয়ন পাৰিকল্পনাৰ বাবে প্ৰাথমিক তথ্য সংগ্ৰহ।
পি আৰ এত ব্যৱহৃত সাংস্কৱিক আৰু জ্ঞাত তথ্য	<p>বিভিন্ন সা-সবঞ্জাম ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু তাৰ কিছু তথ্য লাভ কৰা হয়। এইসমূহ হ'ল :</p> <p>সামাজিক মানচিত্ৰায়ন</p> <p>সম্পদ স্থানাংক</p> <p>সময়বেখা পৰ্যবেক্ষণ</p> <p>ভেন ডায়েগ্রাম</p> <p>পৰিশিষ্ট-৩ বিতৎ তথ্য প্ৰদান কৰা হৈছে।</p> <p>জীৱিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণৰ ৰূপবেখা তলৰ বিষয়কেইটাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি কৰা হৈছিল :</p> <p>ক) জীৱিকা সম্পদ</p> <p>খ) জীৱিকা পৰিপ্ৰেক্ষিত</p> <p>গ) সন্তাৱনাপূৰ্ণ জীৱিকাৰ অগ্রাধিকাৰ স্থানাংক</p> <p>নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ জীৱিকাৰ অৱস্থা পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত ডি এফ ডি আই (আন্তঃবাস্তুৰ উন্নয়নৰ পুঁজি বিভাগ)ৰ নিৰ্বাহক্ষম জীৱিকা ৰূপবেখাৰ জৰিয়তে বিশ্লেষণ কৰা হৈছে। জে এফ এম চিৰ বৰ্তমানৰ জীৱিকা অৱস্থা তলৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি—</p> <p>ক) প্ৰাকৃতিক মূলধন</p> <p>খ) বস্তুগত মূলধন</p> <p>গ) সামাজিক মূলধন</p> <p>ঘ) মানৱ সম্পদ</p> <p>ঙ) বিত্তীয়মূলধন</p> <p>প্ৰাকৃতিক মূলধন :</p>

নাবলাইডিচা জে এফ এম চির মুখ্য প্রাক্তিক মূলধন হ'ল মাইবং সংরক্ষিত বনাধ্বল। গবিষ্ঠসংখ্যক লোকেই কাঠখবি, সেউজীয়া পশুখাদ্য, কাঠ আদির বাবে বনাধ্বলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

(অতিৰিক্ত বিৰুণৰ বাবে এফ ডি পিৰ তালিকা-৩, তালিকা-১০, ১১ দ্রষ্টব্য)

বন্ধুগত মূলধন :

নাবলাইডিচাৰ গবিষ্ঠসংখ্যক লোকেই ২ হেক্টেৰ কম ভূমি থকা উপাস্ত কৃষক আৰু তেওঁলোক কৃষিকাৰ্যৰ লগত জড়িত। ভূমি ধাৰণৰ বিতং তথ্য পৰিশিষ্ট-৬ৰ তালিকা-৩ত দাঙি ধৰা হৈছে।

গাঁৱৰ সকলোবোৰ ঘৰেই কেঁচা। শক্তি ব্যৱহাৰৰ বিভিন্ন ধৰণৰ উৎস যেনে জৈৱগোচ, কেৰাচিন, বিদ্যুৎ, বন্ধন গেছ আৰু মমবাতিৰ পৰিৱৰ্তে গাঁওবাসীয়ে তেওঁলোকৰ পৰিয়াল আৰু অন্য বাৰহাৰৰ বাবে কাঠখবিৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰে। কোনো পৰিয়ালৰে বন্ধন গেছৰ সংযোগ নাই (তালিকা ১০, ১১ দ্রষ্টব্য)।

জে এফ এম চি এলেকাৰ ভিতৰত মাত্ প্রাথমিক বিদ্যালয় আছে। অন্য কোনো ধৰণৰ শিক্ষা প্রতিষ্ঠান নাই (তালিকা ৫ দ্রষ্টব্য)।

সামাজিক মূলধন :

গাঁওবাসী জে এফ এম চিৰ কাম-কাজত সম্পূৰ্ণভাৱে নিয়োজিত নহয়। কাৰণ জে এফ এম চিত তেওঁলোকৰ ভূমিকা, কাৰ্য আৰু তাৰ পৰা পোৱা বিশেষ লাবালাভৰ বিষয়ে তেওঁলোক সজাগ নহয়।

গাঁওখনত কোনো আনুষ্ঠানিক আত্মসহায়ক গোট নাই। সাধাৰণতে সমাজৰ সভাবোৰ গীৰ্জাতে অনুষ্ঠিত হয়।

মানৱ সম্পদ :

জে এফ এম চিৰ মুঠ ৬৪.৬৪ শতাংশ লোক শিক্ষিত আৰু ৩৫.৩৫ শতাংশ নিৰক্ষৰ।

বিত্তীয় মূলধন :

জে এফ এম চি আৰু ইয়াৰ নিকটৱতী এলেকাত কোনো চৰকাৰী বেংক তথ্য ঋণ প্ৰদানকাৰী সংস্থা নাই। যাৰবাবে গাঁওবাসীয়ে অনানুষ্ঠানিক আৰু সম্পৰ্কীয় লোকৰ পৰা ঋণ গ্ৰহণ কৰিবলগা হয়।

অতি কমসংখ্যক লোকৰহে বাণিজ্যিক বেংকত একাউণ্ট আছে আৰু তেওঁলোক বিত্তীয় অন্তভুক্তি সম্পর্কে সজাগ নহয়।

জীৱিকাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিত :

তলৰ চৰ্তসমূহৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ জীৱিকা ক্ৰিয়াকলাপ চিনান্ত কৰা হৈছে :

ক) জে এফ এম চিৰ মুঠ উপাৰ্জনত বিশেষ জীৱিকা ক্ৰিয়াকলাপৰ অৱদান।

খ) এক বিশেষ জীৱিকা ক্ৰিয়াকলাপত উপাৰ্জন গ্ৰহণ অংশগ্ৰহণৰ শতাংশ।

গ) সম্ভাৱনাপূৰ্ণ জীৱিকা ক্ৰিয়াকলাপৰ অগ্ৰাধিকাৰ স্থানাংক।

<p>জীৱিকাৰ সুবিধাসমূহ</p>	<p>জীৱিকাৰ সুবিধাসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে চিনান্ত কৰা হৈছে :</p> <p>* দক্ষতা উন্নয়ন</p> <p>* কৃষি</p> <p>* পশুপালন</p> <p>* এন টি এফ পি</p> <p>* ঋণৰ সুবিধা</p> <p>অতিৰিক্ত আলোচনা এই সম্পর্কত তলত দিয়া হ'ল।</p>		
----------------------------------	---	--	--

দক্ষতা উন্নয়ন	জীরিকার সুবিধাসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে চিনাক্ত কৰা হৈছে : ১) হস্তত্ত্ব ২) পশুপালন ৩) বাঁহ-বেতৰ কাম ওপৰৰ সম্পর্কত অতিৰিক্ত আলোচনা তলত দিয়া হৈছে।
বন উন্নয়ন সুবিধাসমূহ	
পশুধন	পশুধন প্রতিপালন সুবিধা সম্পৰ্কীয় অতিৰিক্ত তথ্য তালিকা : ১৩ত প্ৰদান কৰা হৈছে। মূল প্রতিবন্ধকতাসমূহ হ'ল — ক) দুৰ্বল বিস্তীয় অৱস্থাৰ বাবে বজাৰৰ পৰা পশুখাদ্য ক্ৰয় কৰাত অসমৰ্থ। খ) শস্যৰ অৱশিষ্ট আৰু তৃণজাতীয় খাদ্য মাত্ৰ ৩-৬ মাহে পৰ্যাপ্ত। গোটে বছৰজুৰি সেউজীয়া খাদ্যও পৰ্যাপ্ত নহয়। গ) পশু চিকিৎসা সেৱা নাই। ঘ) পশুধন প্রতিপালন সম্পৰ্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ সুবিধাসমূহ : ক) পশুধন প্রতিপালনৰ পৰা উচ্চ উপাৰ্জন। খ) গাহৰি, মুগী, কণী আদিৰ দৰে পশুধন বা তাৰ উৎপাদনৰ ওচৰৰ বজাৰত প্ৰভূত চাহিদা আছে।
এন টি এফ পি	এন টি এফ পিৰ সুবিধাৰসমূহ তথ্য : ২ৰ অন্তৰ্গত তালিকা : ১৪ত প্ৰদান কৰা হৈছে। মূল প্রতিবন্ধকতাসমূহ হ'ল — ক) এন ডলিউ এফ পিৰ কম পৰ্যাপ্ততা খ) কাৰিকৰী জ্ঞান নাই গ) সংসাধন গোট নাই সুবিধাসমূহ হ'ল — ক) সাৰৱা ভূমিৰ পৰ্যাপ্ততা খ) সংগ্ৰহ ভিত্তিক জীৱিকা সৃষ্টি পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল— ক) খাদ্য উত্তৃদি, পশুখাদ্য আদিৰ ৰোপণ

ঋণৰ সুবিধা	<p>খ) ঔষধি উদ্বিদ আৰু সুগন্ধি উদ্বিদ ৰোপণ গ) হাৰেল উদ্বিদ</p> <p>তথ্য-২ৰ তালিকা-১৬ত এই বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে।</p> <p>কাৰণসহিতে মূল প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ —</p> <p>ক) বিভীষণ ঘাটি খ) অসংগঠিত ঋণ দিওঁতাৰ প্ৰভাৱ গ) ঋণ ব্যৱস্থাৰ অভাৱ সুবিধাসমূহ — ক) আধুনিক বিভীষণ প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন খ) বিভীষণ অন্তৰ্ভুক্তিৰ পদক্ষেপ</p>
কৌশলগত হস্তক্ষেপ	<p>জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে ওপৰত উন্নিখিত পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে সাৰাংশ কৰা হৈছে : ১) কৃষি আৰু উদ্যানশস্য : ট্ৰেষ্টৰ পৰিচালনা প্ৰশিক্ষণ, কৃষি দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী, কীটনাশক সাৰ আৰু বৰ্ণসংক্ৰ কৃষিৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ। ২) পশুপালন : গাহৰি পালন, কুকুৰা পালন। ৩) এন ডল্লিউ এফ পি : খাদ্য উদ্বিদ আৰু ঔষধি উদ্বিদ ৰোপণ আদি। ৪) দক্ষতা উন্নয়ন : আধুনিক সা-সঁজুলিৰ প্ৰশিক্ষণ, গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা উপলব্ধ কৰোৱা। উৎপাদন বৃদ্ধি আৰু উৎপাদিত দ্ৰব্যৰ বিবিধতা প্ৰদানৰ বাবে গাঁওবাসীৰ দক্ষতা উন্নয়ন আৰু প্ৰশিক্ষণ, কেঁচামালৰ সম্প্ৰয় ঘৰ স্থাপন, প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ লগত উৎপাদিত সামগ্ৰী বিক্ৰীৰ সুব্যৱস্থা কৰা। ৫) ঋণ সুবিধা : কাষৰীয়া অঞ্চলত আধুনিক বিভীষণ প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন।</p>

৪। জীরিকা উন্নয়ন পরিকল্পনা

<p>উপার্জন সৃষ্টি কার্যসূচী</p>	<p>গাঁওখনৰ বাবে পৰিকল্পনা কৰা মূল জীরিকা সৃষ্টি কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল :</p> <p>কৃষি খণ্ড</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) কৃষি ২) কুকুৰা আৰু গাহৰি পালন ৩) উদ্যান শস্য <p>অনাকৃষি খণ্ড</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) চিলাই ২) ইলেক্ট্ৰিচিয়ান ৩) গাড়ী চালনা।
<p>আত্মসহায়ক গোটৰ কাৰ্যকলাপ</p>	<p>গাঁৱৰ আত্মসহায়ক গোটসমূহে তলৰ কাৰ্যসূচীসমূহ পৰিকল্পনা কৰিব পাৰে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) উদ্যমীৰ সজাগতা সৃষ্টি ২) যুটীয়া দায়বদ্ধ গোট গঠন আৰু সংগঠন ৩) গাঁওবাসীক জীৱিকা কাৰ্যসূচীত অংশগ্রহণ কৰোৱা
<p>শিক্ষাব উদ্দেশ্যে ভ্ৰমণ</p>	<p>শিক্ষাব উদ্দেশ্যে ভ্ৰমণ তলত দিয়াৰ দৰে পৰিকল্পনা কৰিব পাৰি :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) শূন্য ২) শূন্য <p>উৎস : তথ্য-৪ৰ তালিকা-৩৪</p>
<p>কৰ্মসূচীৰ সাৰাংশ</p>	<p>পৰৱৰ্তী পৃষ্ঠাত সংযোগ কৰাৰ দৰে।</p>
<p>সংপ্রস্তুকৰণ</p>	<p>পৰিকল্পিত পদক্ষেপসমূহ ভাৰত চৰকাৰৰ তলত উল্লিখিত আঁচনিসমূহেৰে সংপ্রস্তুকৰণ কৰিব পাৰি :</p> <p>ক) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (National Rural Employment Guarantee Scheme) — গ্ৰাম্য নিয়োগৰ কাৰণে</p> <p>খ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা (Rashtriya Krishi Vikas Yojana) — কৃষি আৰু সংলগ্ন ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে।</p> <p>গ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চয় যোজনা (Rashtriya Krishi Sinchay Yojana) — পানীৰ উৎস উন্নয়ন সহিতে জলসিঞ্চনৰ কাৰণে</p> <p>ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান (National Rural Livelihoods Mission)</p> <p>ঙ) দক্ষতা বিকাশ আঁচনি (Skills Development Programme)</p> <p>চ) শিক্ষা, বেচম, পশুপালন, জলসিঞ্চন, ঔদ্যোগিক আৰু মীন বিভাগৰ পৰা সহায়</p> <p>ছ) গ্ৰামোন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বাবে পোৱা উপযোগী অন্যান্য আঁচনি।</p> <p>উপৰোক্তসংপ্রস্তুকৰণে বৰ্তমানৰ পৰিকল্পনাক সহায় কৰাৰ লগতে ভৱিষ্যৎ প্ৰকল্পতো সহায় কৰিব।</p>

৫। বনোময়ন পরিকল্পনা

নাবলাইডিচা জে এফ এম চির ক্ষুদ্র পরিকল্পনার অংশ হিচাপে গাঁও অঞ্চলত বনোময়ন পরিকল্পনা বিস্তৃত পি আৰ এ অনুশীলনৰ পিছত প্রস্তুত কৰা হৈছে। এই পরিকল্পনার উদ্দেশ্যসমূহ হ'ল জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ, পারিৱেশিক কাৰ্যসূচী আৰু জে এফ এম চির অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত উৎপাদন সক্ষমতা; এক বহনক্ষম ব্যৱস্থাৰে সম্প্ৰদায়ৰ ব্যৱহাৰ আৰু জীৱন ধাৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ লাভ কৰা।

১। জে এফ এম চির বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

নাবলাইডিচা জে এফ এম চির অন্তৰ্গত বনাঞ্চলসমূহৰ বাবে এই ক্ষুদ্র পরিকল্পনাট তলৰ বিভাগসমূহ বিবেচনা কৰিছে।

- ক) বন বিভাগৰ দ্বাৰা জে এফ এম চির অন্তৰ্গত বনাঞ্চলসমূহ আৰু
- খ) বৃক্ষৰোপণ/বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগা সম্প্ৰদায়ৰ ভূমি আৰু অন্যান্য ভূমি, যিসমূহ বনাঞ্চলৰ জাননীৰ বাহিৰত উপৰোক্ত দুয়োটা বিভাগৰে জে এফ এম চি বনাঞ্চলৰ অৱস্থা সম্পর্কে তলত আলোচনা কৰা হ'ল :

১.১। বনাঞ্চল আৰু তাৰ অৱস্থা

জে এফ এম চির অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ পূৰ্ণ বিৱৰণ প্ৰফ'মা-৩ৰ অধীনত তালিকা-৩.১ত দাখিল কৰা হৈছে ('বনোময়ন পরিকল্পনা'), যিসমূহ এই ক্ষুদ্র পরিকল্পনাত পৰিশিষ্ট হিচাপে সংলগ্ন কৰা হৈছে। অন্যান্য বৃক্ষৰোপিত এলেকা (বা বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগা) বিবেচনা কৰাৰ পিছত, নাবলাইডিচা জে এফ এম চির বনাঞ্চলৰ অৱস্থা তলত দিয়াৰ দৰে সাৰাংশ কৰা হৈছে।

তালিকা-১ : নাবলাইডিচা জে এফ এম চির বনাথওলৰ অৱস্থা

চিহ্নিতকৰণ	জে এফ এম চি বনাথওলৰ আয়তন (হেক্টের)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃ মিঃ)	বনাথওলৰ অৱস্থা (ভাল-বনৰ ৪০% আৰু ততোধিক ক্ৰাউন ঘনত্ব বাকী-'ক্ষতিগ্রস্ত')	সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা ব্যৱহাৰৰ ব্যৱধানতা (২-৩ মাহ/৩-৬ মাহ/৬- ৯ মাহ/৯ মাহৰ বেছি)
ন্যস্ত বনাথওল				
আৰ এফ/পি এফ, নাম : নাবলাইডিচা, আঃ মাইবৎ, সংমণ্ডল পুৰ হাফলং	১০০	২ কিঃ মিঃ	ভাল এলেকা : ৯০ হেক্টেৰ ক্ষতিগ্রস্ত এলেকা : ১০ হেক্টেৰ	২-৩ মাহৰ বেছি
অন্যান্য ৰোপিত অৱস্থান :				
বনাথওলৰ প্ৰকাৰ ভি এফ/অন্যান্য			ভাল এলেকা : শূন্য ক্ষতিগ্রস্ত এলেকা : শূন্য	
মুঠ	১০০ হেক্টেৰ		ভাল এলেকা : ৯০ হেক্টেৰ ক্ষতিগ্রস্ত এলেকা : ১০ হেক্টেৰ	

উৎস : প্ৰফৰ্মা-৩, তালিকা ৩.১ / বন বিষয়া আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে আলোচনা

ইয়াৰ পৰা দেখা গ'ল যে নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত ১০০ হেক্টেৰ বনাথওল, য'ত ৯০ হেক্টেৰ 'ভাল'
আৰু ১০ হেক্টেৰ 'ক্ষতিগ্রস্ত'।

১.২। বনভূমিৰ প্ৰকাৰ :

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বনাথওল সাৰুৱা প্ৰকৃতিৰ ভূমিত অৱস্থিত। মাটিৰ প্ৰকাৰৰ কিছু বিশেষ বৈশিষ্ট্য
তলত দিয়া হ'ল :

তালিকা- ২ : নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বনভূমিৰ প্ৰকাৰ

পৰিমাপ	ন্যস্ত বনাথওলৰ অৱস্থা	বৃক্ষৰোপিত অন্যান্য এলেকাৰ অৱস্থা
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	২.৩-২.৯৪ জৈৱিক। মাটিৰ নাইট্ৰেজেন, পি২০৫, কে২০ উপাদান তুলনামূলকভাৱে কম।	
ভূমি ক্ষয়ৰ অৱস্থা		
উপস্থিতি :		
(ক) পলস	২৪ শতাংশ	
(খ) ৰোকামাটি	৩১ শতাংশ	
(গ) ন-উৰ্বৰ ভূমি	কম	
(ঘ) বালিচাহি	৪৫ শতাংশ	

১.৩। বনাথ়লৰ বৰ্তমান উত্তিদসমূহ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বনাথ়লৰ বৰ্তমান উত্তিদসমূহ তলত দিয়া হ'ল। এইটো মন কৰিবলগীয়া যে স্থানীয় বনাথ়লসমূহ উজনি অসম সিঙ্গ গ্ৰীষ্মপৰিধান চিৰসেউজ বনাথ়লৰ শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে।

প্ৰজাতি	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
মুখ্য বন প্ৰজাতি	কৰৈ	এলবিজিয়া প্ৰ'কেৰা
সংযুক্ত	গমাৰি	গেমেলিনা আৰব'ৰেয়া
বৰ্গীয়	চেকীয়া	ফাৰ্নছ
	ভেটজলকীয়া	কেপছিকাম চাইনেল
ওষধি উত্তিদ	অৰ্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অৰ্জুন
	শিলিখা	টাৰ্মিনেলিয়া চেবুলা
	নিম	আজাডিবাষ্টা ইশিকা
	আমলখি	ফিলাস্থাছ এম্বলিকা
উৎপাদন		
অন্যান্য, যদি কোনো	জৰী বেত	কালামাছ ইৰেষ্টাছ
	জাতি বেত	কালামাছ টেনিয়াছ
	ৰাইদাং বেত	কালামাছ ৰ'টাং
	চুলি বেত	কালামাছ ফেগেলাম
	লেজাই বেত	কালামাছ ফ'রিবাণ'ছ
	কেঁকোবাঁহ	ডি হেমিল্টনী
	পাহাৰী জাতি বাঁহ	অঙ্গিটেনথেৰা পাৰ্ভিফলিয়া
	দুলু বাঁহ	ছিজন চেচাম দুলুৱা
	আমলখি	ফিলাস্থাছ এম্বলিকা
	হলখ	টাৰ্মিনেলিয়া মায'ৰিকাপৰ্যা
	হোলোং	ডিপটে' কাৰ্পাছ, মেক্ৰ' কাৰ্পাছ
	অৰ্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অৰ্জুনা
	অগৰ	একুইলাৰিয়া আগালাছা

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, ‘গ। বনাথ়লৰ বৰ্তমান উত্তিদসমূহ’/ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২। বনোময়ন পরিকল্পনার অন্যান্য কার্যসূচী

তলব উপশাখাসমূহত নাবলাইডিচা জে এফ এম চির বনোময়ন পরিকল্পনার অন্যান্য কার্যসূচীসমূহ দিয়া হ'ল :

২.১। জে এফ এম চির অতীতৰ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা

বালিজান মিলিজুলি জে এফ এম চিত অতীত লোৱা বন সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল :

ক) অন্তৰ্ভুক্ত পৰিয়াল : ১৫০

খ) অন্তৰ্ভুক্ত সদস্য : ১৫০

গ) ব্যৱস্থাৰ সাৰাংশ : উপলক্ষ নহয়

ঘ) কোনো আনুষ্ঠানিক ব্যৱস্থা : উপলক্ষ নহয়

(উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চির সদস্যৰ সৈতে আলোচনা)

২.২। বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ ঘৰুৱা চাহিদাৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্বৰশীলতাৰ তথ্য তলব তালিকাত দাঙি

ধৰা হ'ল।

তালিকা- ৪ (ক) : নাবলাইডিচা জে এফ এম চির প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	পৰিয়ালৰ গড় চাহিদা		বৰ্তমান কিভাৱে চাহিদা পূৰণ হৈছে	উৎস
	চাহিদাৰ সময় ব্যৱধান	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠখৰি	নিয়মীয়া	৬০-৭০ কেজি	-	বনাধ্বল
ঘৰৰ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	বছৰত এবাৰ	২ সংখ্যক		বনাধ্বল
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	--	--	-	-
বাঁহ/খুঁটা	মাহত এদিন	প্ৰতিমাহে ২-৩ বাঁহ		বনাধ্বল
বনাধ্বলৰ পৰা পশুখাদ্য	নিয়মীয়া	৫-৬ কেজি প্ৰতিদিন		বনাধ্বল
এন টি এফ পি	নিয়মীয়া	২-৩ কেজি প্ৰতিদিন		বনাধ্বল
অন্যান্য	-	-	-	-

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চির সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিত মুঠ ৩১০ ঘৰ পৰিয়াল আছে। ওপৰৰ তালিকা আৰু এই পৰিয়ালৰ সংখ্যাৰ পৰা এইটো গম পোৱা যায় যে বাৰাড'ভা গাঁৱৰ বাবে বছৰি মুঠ বনজ উৎপাদনৰ চাহিদা নিজৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে তলত দিয়া ধৰণৰ—

তালিকা- ৪ (খ) : নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ সকলো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ বাৰ্ষিক চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা বাৰ্ষিক কিঃগ্ৰাম (*)	মন্তব্য
কাঠখৰি	৫১৪৬৫০০	গোটেই বছৰ
ঘৰৰ বাবে কাঠ (খুঁটা আকাৰৰ)	১২০০ সংখ্যক	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	
খুঁটা / বাঁহ	৯৪০ বাঁহ	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	১১৭০০	গোটেই বছৰ
এন টি এফ পি	১৭১৫৫০	গোটেই বছৰ
অন্যান্য		

২.৩। গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সামগ্ৰী সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

পৰিয়ালৰ ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ উপৰি এই ধৰণৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰীৰ জৰিয়তে গাঁওবাসী বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। নাবলাইডিচাজে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণনৰ তথ্য তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ৫ (ক) : নাবলাইডিচা জে এফ এম চির গাঁওবাসীর দ্বারা বনজ উৎপাদন সংগ্রহ আৰু বিপণন

বনজ উৎপাদনৰ নাম	বিপণনৰ বাবে সংগ্রহ			সংগ্রহৰ স্থান
	খন্তু / মাহ	সংগ্রহকাৰী পৰিয়ালৰ সংখ্যা	সংগ্ৰহীত সামগ্ৰীৰ গড় পৰিমাণ (কিঃ গ্ৰাঃ)	
কাঠখৰি	বছৰজুৰি	২৩৫	৪৩২০	বনাধ্বল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	ডিচেজানু	২৩৫	৬	বনাধ্বল
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
বাঁহ	ডিচেজানু	২৩৫	১৬	বনাধ্বল
খুটা	—	—	—	—
বনাধ্বলৰ পৰা পশুখাদ্য	বছৰজুৰি	২৩৫	দিনে ৮ কেজি	বনাধ্বল
এন টি এফ পি	বছৰজুৰি	২৩৫	দিনে ৮-১২ কেজি	বনাধ্বল
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা
ওপৰৰ তালিকাত উল্লিখিত তথ্যৰ লগত সম্পর্কিত কিছু প্রাসংগিক তথ্য তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।

তালিকা- ৫ (খ) : বনজ উৎপাদন সংগ্রহ আৰু বিপণন

বনজ উৎপাদনৰ নাম	উদ্ভৃত বিপণন (কিঃ গ্ৰাঃ)	কেনেদেৰে বিপণন কৰা হয়	বনজ উৎপাদন বিক্ৰীৰ মাধ্যমেৰে প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ গড় আয়
কাঠখৰি	বছৰি ১৩৬০০০	মাইবং বজাৰ	মাহে ১৭০০-২১০০
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	মাহে ৩২-৫০ ডাল	মাইবং বজাৰ	মাহে ৭০০-১২৫০
খুটা	—	—	—
বনাধ্বলৰ পৰা পশুখাদ্য	বছৰি ১৮০০ কেজি	মাইবং বজাৰ	মাহে ১০০০-১৫০০
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য—	—	—	—

- ২.৪। বনজ উৎপাদনের মুঠ চাহিদা— ঘৰতৰা ব্যৱহাৰ আৰু বিপণনৰ বাবে
 পূৰ্বে উল্লেখ কৰা উপ-শাখাৰ তথ্যৰ ভিত্তিত নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ বনজ
 উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদাৰ সাৰাংশ তলত দিয়া হ'ল।
 এই অধ্যায়ৰ পূৰ্বৰত্তী পৃষ্ঠাত দিয়া তালিকা ৪ (খ) আৰু ৫ (খ) দ্রষ্টব্য
 তালিকা- ৬ : নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদা

৩। বন সুৰক্ষা সংক্রান্তীয় বিষয়

৩.১। সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ বিষয়সমূহ সংক্ষিপ্তভাৱে তলত দিয়া হ'ল—

তালিকা- ৭ : নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বন সুৰক্ষা সংক্রান্তীয় বিষয়সমূহ

সমস্যাৰ ধৰণ	প্ৰাসংগিক (হয়/নহয়)	গুৰুত্ব (হয়/নহয়)
চৰণীয়া পথাৰ-স্থানীয় পশু	হয়	হয়
চৰণীয়া পথাৰ- অন্যান্য এলেকাৰ পশু	হয়	হয়
বেআইনীভাৱে কাৰ্তকটা	নহয়	নহয়
কাৰ্ত চোৰাং চালান	হয়	হয়
দুৰ্ঘটনাবশতঃ অগ্ৰিকাণ্ড	হয়	হয়
বনভূমি বেদখল	হয়	হয়
ঔষধী গছ চুৰি	হয়	হয়
অন্যান্য (বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্রব)	হয়	হয়

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

সেয়েহে, উপৰোক্ত জে এফ এম চিৰ বন সুৰক্ষা সংক্রান্তীয় বিষয়ত সমুখীন হোৱা বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

- ক) চাৰণ— স্থানীয় জন্ম
- খ) চাৰণ— অন্য এলেকাৰ জন্ম

৩.২। বনাঞ্চল অনুগ্ৰহনৰ কাৰণসমূহ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল অনুগ্ৰহনৰ কাৰণসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি—

- ক) কোনো বিজ্ঞান সম্মত আঁচনি নাই
- খ) জনজাতীয় মানুহে কৰা পৰম্পৰাগত কৃষিকৰ্ম
- গ) পাহাৰীয়া অঞ্চলত থকা উগ্ৰপছ্বীৰ সমস্যা

(উৎস : প্ৰফৰ্মা-৩, তালিকা ৩.৬/ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা)

৪। বনাথল উন্নয়ন পরিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিত বনাথল উন্নয়ন পরিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলৰ উপ-শাখাত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি, যেনে সুৰক্ষাৰ পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন (পৰিচৰ্যা), নাৰ্হাৰী উন্নয়ন, ব্যৱস্থাপনা আৰু অতিৰিক্ত ক্ৰিয়া।

৪.১। সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলত দিয়াৰ দৰে— নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বন সুৰক্ষা সম্পৰ্কীয় বিষয়সমূহ পূৰ্বে আলোচিত উপ-শাখা ৩.১ৰ পৰা আলোচনা কৰা হৈছে।

তালিকা- ৮ : নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা কৰ্ম (প্ৰযোজ্য হিচাপে প্ৰফ'মা-৩ৰ তালিকা ৩.৭ৰ পৰা পূৰণ কৰা হ'ব)	বনাথল এলেকাৰ অৱস্থিতি	ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ সংখ্যাগত মান নিৰ্ণয় (দৈৰ্ঘ্য, আয়তন, আকাৰ ইত্যাদি)	সময়-কাল	অগ্রাধিকাৰ (উচ্চ /মধ্যম/নিম্ন)
পত্ৰৰা নিযুক্তি	আৰ এফ	৩ কিঃমিঃ	সন্ধিয়া ৬-পুৱা ৬ বজাটলে	উচ্চ
তথ্য যোগানকাৰী বঁটা	আৰ এফ	৩ কিঃমিঃ	যিকোনো সময়ত	উচ্চ
অঞ্চি সুৰক্ষা	আৰ এফ	৩ কিঃমিঃ	যিকোনো সময়ত	উচ্চ

উৎস ৪ : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

গতিকে, নাবলাইডিচা জে এফ এম চিত পৰিকল্পনা কৰা বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ প্ৰতিৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ (উচ্চ/মধ্যম অগ্রাধিকাৰ) তলত দিয়াৰ দৰে—

- ক) বেৰা
- খ) অঞ্চি সুৰক্ষা

৪.২। প্রস্তাবিত কাম-কাজের প্রকার

নাবলাইডিচা জে এফ এম চি-ব বনাধ্বলের ক্ষতিগ্রস্ত এলেকাসমূহের নিরাময়ের বাবে প্রস্তাবিত কাম-কাজের প্রকার তলত উল্লেখ করা হ'ল।

তালিকা-৯ : নাবলাইডিচা জে এফ এম চি-ব প্রস্তাবিত কাম-কাজের প্রকার

নিরাময় ব্যবস্থা	প্রয়োজনীয় (হয়/নহয়)	জে এফ এম চি-ব দায়িত্ব (হয়/নহয়)	মাহ/বছর যেতিয়া করিব পারি	নিরাময় ব্যবস্থার বাবে প্রস্তাবিত বর্ধিত এলেকা (হেক্টের)
ক্ষতিগ্রস্ত বনাধ্বলের পুনরুদ্ধার	হয়	হয়	জুন-জুলাই	৩০০
কটা গচ্ছ গুরির সুরক্ষা	হয়	হয়	বছরজুরি	৩০০
জল বিভাজিকা নিরাময়	হয়	হয়	বছরজুরি	৫
জলাধার	হয়	হয়	বছরজুরি	৫
হাঁহ আৰু তৃণভূমিৰ কাম	হয়	হয়	বছরজুরি	—
বাঁহ ৰোপণ	হয়	হয়	বছরজুরি	আৰ এফ
বীজ সিঁচা	হয়	হয়	বছরজুরি	—
শিপা আৰু অংকুৰ কটা আৰু ৰোপণ	হয়	হয়	বছরজুরি	—
কলম আৰু নিরাময়	হয়	হয়	বছরজুরি	—
শিলাময় বেৰ	হয়	হয়	বছরজুরি	১০০
বেৰ	হয়	হয়	বছরজুরি	১০০
অন্যান্য কাম-কাজ	হয়	হয়	হয়	আৰ এফ

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

এইদৰে নিম্নোক্ত নিরাময় ব্যবস্থাসমূহ নাবলাইডিচা বনাধ্বল সুৰক্ষাৰ বাবে প্রস্তাৱ দিয়া হৈছে।

- ক) বীজ সিঁচা
- খ) শিপা আৰু অংকুৰ কটা আৰু ৰোপণ

৪.৩। বনাথওল উন্নয়ন পরিকল্পনা— অগ্রিম কাম-কাজ আরু বন সৃষ্টি

ওপৰত উল্লেখ কৰা বিষয়সমূহৰ সৈতে সংশ্লিষ্ট বিষয়বিলাক তলত দিয়া তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ১০ : নাবলাইডিচা জে এফ এম চি-ৰ বনাথওল উন্নয়ন পরিকল্পনা

নিৰাময় ব্যৱস্থা	ৰোপণৰ বাবে হেষ্টৰৰ হিচাপত নিৰ্দাৰিত এলেকা	ৱ্লক ৰোপণৰ বাবে অগ্রাধিকাৰ	প্ৰজাতি	স্থান ব্যৱধান (মিটাৰ - মিটাৰ)
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰুজ্জীৱিতকৰণত সহায়তা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ)	৩৫এ এন আৰ এ পি এফ বি চি	—	এন টি এফ টি	২/২
খণ্ড ৰোপণ	—	—	—	—
ভেয়জ উদ্ভিদ ৰোপণ (নিম, আমলথি)	১০	—	ঔষধি গছ	—
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ	—	—	—	—
পোনপটীয়া ৰোপণ	—	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—
মুঠ এলেকা (হেষ্টৰ)	৪৫ হেষ্টৰ			

উৎস : প্ৰফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৮/বন বিভাগৰ কৰ্মাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

৪.৪। বনাথওল উন্নয়ন — বার্ষিক লক্ষ্য মাত্ৰা

৫. তালিকা-১০ (ক) আৰু (খ) : ঢ্রাং হাজং জে এফ এম চি-ত বন উন্নতকৰণৰ বার্ষিক লক্ষ্যমাত্ৰা (বছৰ-১-ৰ
পৰা বছৰ-৫) আৰু (বছৰ-৬-ৰ পৰা বছৰ-১০)

ওপৰৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত বার্ষিক লক্ষ্য হিচাপে দহ বছৰ সময়ৰ বাবে তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

ৰোপণৰ নাম	ঃ শালমিশ্রিত সহযোগীৰ সৈতে খণ্ড ৰোপণ
ৰোপণৰ সময়সীমা	ঃ ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)
ৰোপণৰ এলেকা	ঃ ১০০ হেষ্টৰ
স্থান ব্যৱধান	ঃ ৩৫৩ মিটাৰ, প্ৰতি হেষ্টৰত ১১০০ পুলি
বৃদ্ধি কৰিবলগীয়া উদ্ভিদৰ সংখ্যা	ঃ ১১০০০ (বছৰি আনুমানিক ১১০০০)
খণ্ডৰ সংখ্যা	ঃ ১০টা (প্ৰতিটো ১০ হেষ্টৰকৈ)
প্ৰজাতি	ঃ শাল; সহযোগী —গমাৰি, চিচু, তিতাচপা আদি
হাৰ	ঃ এ পি এফ বি চি এছৰ দ্বাৰা অনুমোদন কৰিব (প্ৰতি দুবছৰ মূৰে মূৰে কুৰি শতাংশ হাৰত বৃদ্ধি)

ৰোপণ সৃজনৰ বাবে কৰ্ম আঁচনি		
বিভীষণ বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ (টকা)
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত স্থান চিনাঙ্ক, স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সম্ভাৱনা পৰীক্ষা, প্রাক্তিক-জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীব্ৰতা নিৰ্গয়, ১০০ হেক্টাৰৰ কম নহয়, ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা চিনাঙ্ক, চাৰিটা খণ্ডত মাটি বিভাজন, মাটি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম@ ১০০০ টকা প্রতি হেক্টাৰ।	১,০০,০০০/-
২০১৭-১৮*	৩×৩ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ১১১১ পুলি প্রতি হেক্টাৰ ৰোপণ- এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাব জি পি এছ মাৰ্কিং	৪,৯৭,০০০/-
২০১৮-১৯*	৩×৩ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ১১১১ প্রতি হেক্টাৰত ৰোপণ - এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাব জি পি এছ মাৰ্কিং	৪,৯৭,০০০/-
	প্ৰথম নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৬১,৬০০/-
২০১৯-২০*	৩×৩ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ১১১১ প্রতি হেক্টাৰত ৰোপণ - এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাব জি পি এছ মাৰ্কিং	৫,৯৬,৪০০/-
	দ্বিতীয় নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৭৩,৯২০/-
২০২০-২১*	৩×৩ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ১১১১ প্রতি হেক্টাৰত ৰোপণ - এপ্রিল-জুন মাহত; এলেকাব জি পি এছ মাৰ্কিং	৫,৯৬,৪০০/-
	তৃতীয় নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	১,৪৭,৮৪০/-
২০২১-২২*	চতুর্থ নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	২,৬৬,১১২/-
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৩,৫৪,৮৬১/-
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	২,৬৬,১১২/-
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিৰণি	২,৬৬,১১২/-
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিৰণি	২,৬৬,১১২/-
	প্ৰয়োজনীয় মুঠ বাজেট	৩৯,৮৯,৪২৪/-

* ৰোপণৰ পাঁচ বছৰ বিৰতিৰ পিছত বন-বাত নিৰণি কাৰ্য কৰিব লাগিব।

উৎস : প্ৰফ়ৰ্মা-৩, তালিকা-৩.১০/ৰন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

ৰোপণৰ নাম : চেণ্ণ মিশ্রিত সহযোগীৰ সৈতে খণ্ড ৰোপণ, কাঠখৰি আৰু বাঁহ

ৰোপণৰ সময়সীমা : ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)

ৰোপণৰ এলেকা : ১০০ হেক্টাৰ

স্থান ব্যৱধান : ২×২ মিটাৰ, প্রতি হেক্টাৰত ২৫০০ পুলি

বৃক্ষ কৰিবলগীয়া উদ্ধিদৰ সংখ্যা : ১১০০০০ (বছৰি আনুমানিক ১১০০০)

খণ্ডৰ সংখ্যা : ১০টা (প্রতিটো ১০ হেক্টাৰকৈ)

প্ৰজাতি : চেণ্ণ; সহযোগী —আজাৰ, কৈৰে, খয়েৰ, চিচু, জিয়া, অজুন, ঘোঁৰানিম
বাঁহ (জাতি, কেঁকো, ভলুকা, বিজুলী) আদি।

ৰোপণ সূজনৰ বাবে কৰ্ম আঁচনি		
বিত্তীয় বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ (টকা)
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত স্থান চিনান্ত, স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সম্ভাৱনা পৰীক্ষা-প্রাকৃতিক জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীব্ৰতা নিৰ্গংশ, দহ হেষ্টৰৰ কম নহয়, ডিচেম্বৰ জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা চিনান্ত, চাৰিটা খণ্ডত মাটি বিভাজন, মাটি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম@ ১০০০ টকা প্রতি হেষ্টৰ।	১,০০,০০০/-
২০১৭-১৮*	২×২ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ২৫০০ পুলি প্রতি হেষ্টৰত ৰোপণ-এপ্ৰিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	২,৬২,৫০০/-
২০১৮-১৯*	২×২ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ২৫০০ প্রতি হেষ্টৰত ৰোপণ - এপ্ৰিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	২,৬২,৫০০/-
	প্ৰথম নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	২৬,৯৫০/-
২০১৯-২০*	২×২ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ২৫০০ প্রতি হেষ্টৰত ৰোপণ- এপ্ৰিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	৩১,৫০০০/-
	দ্বিতীয় নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	৩২,৩৪০/-
২০২০-২১*	২×২ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, ২৫০০ প্রতি হেষ্টৰত ৰোপণ- এপ্ৰিল-জুন মাহত; এলেকাৰ জি পি এছ মাৰ্কিং	৩১,৫০০০/-
	ত্ৰিতীয় নিৰণি	৬৪,৬৮০/-
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	২,৬৬,১১২/-
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	১,৫৫,২৩২/-
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিৰণি; পূৰ্বৰ বৰ্ষৰ মৃত/অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা	১,১৬,৪২৪/-
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিৰণি	১,১৬,৪২৪/-
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিৰণি	১,১৬,৪২৪/-
	প্ৰয়োজনীয় মুঠ বাজেট	২১,৪৯,৫৮৬/-

*ৰোপণৰ পাঁচ বছৰ বিৰতিৰ পিছত বন-বাত নিৰণি কাৰ্য কৰিব লাগিব।

৫.১। নার্তাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা নার্তাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা তলৰ প্ৰকাৰসমূহৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল
ঃ

(ক) জে এফ এম চি নার্তাৰী (বিভাগীয় নার্তাৰী সহিতে)

(খ) অন্যান্য নার্তাৰী- আস্থায়ক গোট আৰু ব্যক্তিগত

জে এফ এম চি নার্তাৰী

তলৰ তালিকাত নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ নার্তাৰীৰ বিতং বৰ্ণনা দিয়া হৈছে।

তালিকা-১১ (ক) : নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ অন্যান্য নার্তাৰী

নার্তাৰীৰ স্থান	প্ৰজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	গচ বোপণৰ সংখ্য	মন্তব
নাবলাইডিচা	বিভিন্ন প্ৰজাতি	২০১৬	৮,২৮,০০০	প্ৰস্তাৱিত

অন্যান্য নার্তাৰী ৎ

তলৰ তালিকাত নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ অন্যান্য নার্তাৰীৰ বিতং বৰ্ণনা দিয়া হৈছে।

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ সমীপৰ নার্তাৰী

নার্তাৰীৰ স্থান	প্ৰজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	গচ বোপণৰ সংখ্য	মন্তব
নাবলাইডিচা	বিভিন্ন প্ৰজাতি	২০১৬	৮,২৮,০০০	প্ৰস্তাৱিত

৫.২। চোৱা-চিতাৰ পৰিকল্পনা ৎ ১০ বছৰ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিত বোপণ কৰা বৃক্ষ চোৱা-চিতাৰ কৰাৰ পৰিকল্পনা তলত দিয়া হ'ল।

ই দহ বছৰৰ সময়সীমাৰ বাবে।

ক) কাঠ প্ৰজাতি ৎ শাল, গমাৰি, চেণ্ণণ

তালিকা ১২ (ক) নাবলাইডিচা জে এফ এম চির অধীনত বোপণ করা চেঙ্গ গছ চোরা চিতাকবণ

বছৰ	চোরা চিতাৰ প্ৰকাৰ
প্ৰথম বৰ্ষ	বন-বাত নিৰণিৰ লগতে পোক-পৰজ্বা নিৰ্মূল
দ্বিতীয় বৰ্ষ	সুৰ্যৰ বশি প্ৰতিহত কৰিব পৰা সকলো অলাগতিয়াল ডাল-পাত নিষ্কাশন খালীঠাই পূৰণ গছৰ পোনপটীয়া বৃদ্ধিৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ
তৃতীয় বৰ্ষ	অতিৰিক্ত ডাল-পাট কটা
চতুৰ্থ বৰ্ষ	সমীপৰ অলাগতিয়াল গছ-গছনি কাটি পেলোৱা
পঞ্চম বৰ্ষ	সমীপৰ গছ-গছনি কলম দিয়া
ষষ্ঠ বৰ্ষ	খালীঠাইত বৃক্ষ বোপণ
সপ্তম বৰ্ষ	খালীঠাইত বৃক্ষ বোপণ
অষ্টম বৰ্ষ	খালীঠাইত বৃক্ষ বোপণ
নৰম বৰ্ষ	খালীঠাইত বৃক্ষ বোপণ
দশম বৰ্ষ	চেঙ্গ গছৰ আশেপাশে থকা গছ কৰ্তন

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে আলোচনা

খ) বাঁহ

তালিকা ১২ (খ) নাবলাইডিচা জে এফ এম চির অধীনত বোপণ কৰা বাঁহৰ গছ চোৱা-চিতাকবণ

বছৰ	চোৱা চিতাৰ প্ৰকাৰ
প্ৰথম বৰ্ষ	নিৰণি আৰু অন্য উপদ্রবমূলক বন-বাত আৰু জোপোহা নিষ্কাশন
দ্বিতীয় বৰ্ষ	নিৰণি আৰু অন্য উপদ্রবমূলক বন-বাত আৰু জোপোহা নিষ্কাশন
তৃতীয় বৰ্ষ	অন্যান্য তৰু-তৃণ নিষ্কাশন
চতুৰ্থ বৰ্ষ	অন্যান্য তৰু-তৃণ নিষ্কাশন
পঞ্চম বৰ্ষ	তৰু-তৃণ নিষ্কাশনৰ লগতে একাংশ তৰু-তৃণ সামান্যভাৱে কৰ্তন
ষষ্ঠ বৰ্ষ	বাঁহ গছে যাতে ভালকৈ সুৰ্যৰ পোহৰ পাব পাবে তাৰবাবে অপ্রয়োজনীয় তৰু-তৃণ নিষ্কাশন
সপ্তম বৰ্ষ	বাঁহ গছে যাতে ভালকৈ সুৰ্যৰ পোহৰ পাব পাবে তাৰবাবে অপ্রয়োজনীয় তৰু-তৃণ নিষ্কাশন
অষ্টম বৰ্ষ	বাঁহ গছে যাতে ভালকৈ সুৰ্যৰ পোহৰ পাব পাবে তাৰবাবে অপ্রয়োজনীয় তৰু-তৃণ নিষ্কাশন
নৰম বৰ্ষ	বাঁহ গছে যাতে ভালকৈ সুৰ্যৰ পোহৰ পাব পাবে তাৰবাবে অপ্রয়োজনীয় তৰু-তৃণ নিষ্কাশন
দশম বৰ্ষ	বাঁহ গছে যাতে ভালকৈ সুৰ্যৰ পোহৰ পাব পাবে তাৰবাবে অপ্রয়োজনীয় তৰু-তৃণ নিষ্কাশন

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে আলোচনা

গ) কাঠ খবি গছ বোপণ

তালিকা ১২ (গ) নাবলাইডিচা জে এফ এম চির অধীনত বোপণ কৰা কাঠ খবিৰ গছ চোৱা চিতাকৰণ

বছৰ	চোৱা চিতাৰ প্ৰকাৰ
প্ৰথম বৰ্ষ	কাঠখবি গছৰ চৌপাশে থকা অলাগতিয়াল আৱৰ্জনা নিষ্কাশনৰ লগতে চৌপাশে বেৰ দিয়া
দ্বিতীয় বৰ্ষ	কাঠখবি গছৰ চৌপাশে থকা অলাগতিয়াল আৱৰ্জনা নিষ্কাশনৰ লগতে চৌপাশে বেৰ দিয়া
তৃতীয় বৰ্ষ	অতিৰিক্ত তৰ-তৃণ কৰ্তন
চতুৰ্থ বৰ্ষ	অতিৰিক্ত তৰ-তৃণ কৰ্তন
পঞ্চম বৰ্ষ	অতিৰিক্ত তৰ-তৃণ কৰ্তনৰ লগতে একাংশ গুল্মজাতীয় বৃক্ষৰ সামান্য কলম কৰা
ষষ্ঠ বৰ্ষ	অতিৰিক্ত তৰ-তৃণ কৰ্তনৰ লগতে একাংশ গুল্মজাতীয় বৃক্ষৰ সামান্য কলম কৰা
সপ্তম বৰ্ষ	অতিৰিক্ত তৰ-তৃণ কৰ্তনৰ লগতে একাংশ গুল্মজাতীয় বৃক্ষৰ সামান্য কলম কৰা
অষ্টম বৰ্ষ	অতিৰিক্ত তৰ-তৃণ কৰ্তনৰ লগতে একাংশ গুল্মজাতীয় বৃক্ষৰ সামান্য কলম কৰা
নৱম বৰ্ষ	অতিৰিক্ত তৰ-তৃণ কৰ্তনৰ লগতে একাংশ গুল্মজাতীয় বৃক্ষৰ সামান্য কলম কৰা
দশম বৰ্ষ	অতিৰিক্ত তৰ-তৃণ কৰ্তনৰ লগতে একাংশ গুল্মজাতীয় বৃক্ষৰ সামান্য কলম কৰা

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে আলোচনা

ঘ) ঔষধি গছ বোপণ

তালিকা ১২ (ঘ) নাবলাইডিচা জে এফ এম চির অধীনত বোপণ কৰা ঔষধি গছ চোৱা চিতাকৰণ

বছৰ	চোৱা চিতাৰ প্ৰকাৰ
প্ৰথম বৰ্ষ	গছপুলিৰ চৌপাশৰ আৱৰ্জনা নিষ্কাশন, চৌপাশে বেৰ দিয়া
দ্বিতীয় বৰ্ষ	গছপুলিৰ চৌপাশৰ আৱৰ্জনা নিষ্কাশন, চৌপাশে বেৰ দিয়া
তৃতীয় বৰ্ষ	ফল-মূল, শিপা সংগ্ৰহ আৰু মৰি মোৱা ডাল-পাত কলম
চতুৰ্থ বৰ্ষ	ফল-মূল সংগ্ৰহ আৰু বেছিকে বাঢ়ি অহা ডাল-পাত কাটি পেলোৱা
পঞ্চম বৰ্ষ	ফল-মূল সংগ্ৰহ আৰু বেছিকে বাঢ়ি অহা ডাল-পাত কাটি পেলোৱা
ষষ্ঠ বৰ্ষ	ফল-মূল সংগ্ৰহ আৰু বেছিকে বাঢ়ি অহা ডাল-পাত কাটি পেলোৱা
সপ্তম বৰ্ষ	ফল-মূল সংগ্ৰহ আৰু বেছিকে বাঢ়ি অহা ডাল-পাত কাটি পেলোৱা
অষ্টম বৰ্ষ	ফল-মূল সংগ্ৰহ আৰু বেছিকে বাঢ়ি অহা ডাল-পাত কাটি পেলোৱা
নৱম বৰ্ষ	ফল-মূল সংগ্ৰহ আৰু বেছিকে বাঢ়ি অহা ডাল-পাত কাটি পেলোৱা
দশম বৰ্ষ	ফল-মূল সংগ্ৰহ আৰু বেছিকে বাঢ়ি অহা ডাল-পাত কাটি পেলোৱা

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে আলোচনা

৫.৩) অন্যান্য পরিকল্পনা

নাবলাইডিচা জে এফ এম চির বাবে কৰা অন্যান্য পরিকল্পনা

তালিকা ১৩ নাবলাইডিচা জে এফ এম চির বাবে কৰা অন্যান্য পরিকল্পনা

পরিকল্পনা	প্রয়োজন	দায়িত্ব	মাহ/বছর	অধিকারী
চিকিৎসা/স্বাস্থ্য সেৱা শিবিৰ	আছে	ভি এছ এছ	ফেব্ৰুৱাৰ্চ	জে এফ এম চি
অনানুষ্ঠানিক শিক্ষা কেন্দ্ৰ	আছে	ভি এছ এছ	ফেব্ৰুৱাৰ্চ	জে এফ এম চি
ইন্ধন সুৰক্ষা প্ৰমত্তন	আছে	ভি এছ এছ	ফেব্ৰুৱাৰ্চ	জে এফ এম চি
গণ্ডনৰ উন্নয়ন/ স্বাস্থ্য উন্নয়ন	আছে	ভি এছ এছ	ফেব্ৰুৱাৰ্চ	জে এফ এম চি

উৎসঃ প্ৰফৰ্মা ৩, তালিকা ৩.১৩। বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে আলোচনা

বিপণন পরিকল্পনাঃ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চি উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে পরিকল্পনা কৰা বিপণন কাৰ্যসূচী

ক) জিলাখনৰ ভিতৰে বাহিৰে ব্যৱসায়ীসকলৰ সৈতে এক শক্তিশালী সম্পর্ক স্থাপন কৰা।

খ) বনবজাৰত সামগ্ৰী বিক্ৰী।

গ) প্ৰদৰ্শনীত অংশগ্ৰহণ।

প্রত্যাশিত লাভ

নাবলাইডিচাৰ সদস্যসকলে প্রদান কৰা বন সুৰক্ষাৰ পৰা আশা কৰা লাভ এই উপ-শাখাত প্রদান কৰা হৈছে। লগতে অংশীদাৰিত্ব কৰ্মসূচীৰ লাভো দিয়া হৈছে।

৫.৪। কাঠ আৰু ঘাঁহ-বনৰ প্রত্যাশিত লাভ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ বাবে ওপৰৰ বিষয়টো তলত তালিকাৰদ্বাৰা কৰা হৈছে। এই সন্তাৱনীয় লাভ হৈছে বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অধীনত ইয়াৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা কৰা বন সুৰক্ষাৰ লাভ।

তালিকা- ১৪ : নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তর্গত বনাঞ্চলৰ সদস্যসকলে আশা কৰা লাভ

দ্রব্য	মাহ	বর্ষ	পৰিমাণ
কাঠখৰি	বাৰ মাহ	---	মাহে ৬৫-৭০ কেজি
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	—	—	—
সা-সঁজুলি নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	বাৰ মাহ	মাহে ৩২-৫০ ডাল	মাহে ৮০০-১২৫০ কেজি
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ গছ আৰু ঘাঁহৰ পৰা পশুখাদ্য	বাৰ মাহ	—	মাহে ১৫০০-২০০০ কেজি
কাঠ ভিন্ন বনজ সম্পদ	৩-৪ মাহ	—	বছৰি ২০-৩০ কেজি
পারিশ্রমিক	বাৰ মাহ	দিনে ২০০-৩০০ টকা	বন
অন্যান্য	—	—	—

উৎস : প্ৰফৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৪/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্য'ৰ সৈতে আলোচনা

৫.৫। অংশীদাৰিত্ব বিতৰণ

নাবলাইডিচা যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তর্গত বনাঞ্চলত অংশীদাৰিত্ব বিতৰণ এনেধৰণৰ :

তালিকা- ১৫ : নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ অংশীদাৰিত্ব বিতৰণ

পদ্ধতি	দ্রব্য
সমবিতৰণ	ব্যক্তিগতভাৱে সংগ্ৰহ
সদস্যসকলৰ পৰা মুকলিভাৱে সংগ্ৰহ কৰা	ঔষধি গছ, পশুখাদ্য, ৰাডু
অন্যান্য পদ্ধতি	প্ৰযোজ্য নহয়

উৎস : প্ৰফৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৫/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্য'ৰ সৈতে আলোচনা

পরিশিষ্ট VI (নথি ১)

তালিকা-১ : জে এফ এম চির মূল তথ্য

ক্রমিক নং	জেএফএমচি /গাঁও	গঠনৰ তাৰিখ	কাৰ্য্যকৰী সদস্যৰ সংখ্যা	সভাপতিৰ নাম	সদস্য সচিবৰ নাম	গাঁও উন্নয়ন নিৰ্ধাৰণ নাম	প্রতি পৰিয়াল বা ব্যক্তিৰ বৰঙণি	সামাজিক বেৰ হয়/নহয়	লক্ষ্য প্ৰাপ্তি	শ্ৰেণী নিৰ্ধাৰণ আৰু আৰ এফ অ'ব দ্বাৰা জে এক এম চিৰ সফলতাৰ % হাৰ
১	নাবলাইডিচা	২০১৩- ১৪	১৫	অমল নুনিচা	পৌয়ুষ থাউচেন	-	-	-	-	-

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্রতিবেদন।

তালিকা-২ : জে এফ এম চিৰ গাঁওভিত্তিক জনসংখ্যাৰ তথ্য

তালিকা-২ : প্ৰকল্প গাঁওসমূহৰ জনসংখ্যাৰ অৱস্থা

ক্রঃ নং	গাঁৰৰ নাম	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	এছ টি			লিঙ্গ ১০০০ পুৰুষৰ বিপৰীতে	গড়ে
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা		
১	নাবলাইডিচা	২৩৫	১১৮৮	৫৯৭	৫৯১	৯৮৯	৫.০৫
		মুঠ	১১৮৮	৫৯৭	৫৯১	৯৮৯	৫.০৫

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্রতিবেদন।

তালিকা- ৩ : ভূমি ধারণ ভিত্তিত গাঁৱৰ কৃষকসকলৰ শ্ৰেণী বিভাগ

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	ভূমি ধারণ অনুযায়ী কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাগ				মুঠ
		ধনী কৃষক > ১০ হেক্টাৰ	ক্ষুদ্র কৃষক ২-১০ হেক্টাৰ	উপাস্ত কৃষক < ২ হেক্টাৰ	ভূমিহীন পৰিয়াল	
১	নাবলাইডিচা	-	২৫	২১০	-	২৩৫
	মুঠ	-	২৫	২১০	-	২৩৫

উৎস ৩ : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা- ৪ : জে এফ এম চিৰ পশুধনৰ সংখ্যা

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	গাঁও ভিত্তিক পশুধনৰ সংখ্যা					
১	নাবলাইডিচা	গৰু	ছাগলী	ম'হ	গাহৰি	হাঁহকুৰা	মুঠ
		৩৫	৩০০	৮৫০	১৫০	১৪০০	২৩৩৫

উৎস ৪ : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা- ৫ : গাঁও ভিত্তিক আন্তঃগাঁথনি

ক্রমিক নং	আন্তঃগাঁথনি	অৱস্থিতি	যদি অন্য ঠাইত, গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰ)
১	প্ৰধান পথ	নাবলাইডিচা	ভিতৰত
২	বিদ্যুৎ	উপলব্ধ নহয়	উপলব্ধ নহয়
৩	গেছ সংযোগ	উপলব্ধ নহয়	উপলব্ধ নহয়
৪	পৰিবহণ	উপলব্ধ নহয়	উপলব্ধ নহয়
৫	প্ৰাথমিক চিকিৎসা কেন্দ্ৰ	হাজাদিচা	৩
৬	বিদ্যালয় (প্ৰাঃ-মধ্য ইং)	নাবলাইডিচা	ভিতৰত
৭	ডাকঘৰ	নাবলাইডিচা	ভিতৰত
৮	বেংক	মাটিবং	৩৪
৯	ফোন	মাটিবং	৩৪
১০	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	হাজাদিচা	৩
১১	গাঁও ফৰ্থগ্যাত কাৰ্যালয়	নাই	নাই
১২	ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়	হাফলং	৬৮
১৩	আৰক্ষী কাৰ্যালয়	মাটিবং	৩৪
১৪	বন লাট কাৰ্যালয়	খেপে	৩০
১৫	ডাকঘৰ	নাবলাইডিচা	ভিতৰত
১৬	বাছৰ সুবিধা	নাই	নাই
১৭	বেল ষ্টেচন	মাটিবং	৩৪
১৮	খোৱাপানী	নলা	১
১৯	সামুহিক কেন্দ্ৰ	নাই	নাই
২০	জিলা মুখ্য কাৰ্যালয়	হাফলং	৬৮

উৎস ৫ : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা- ৬ : জে এফ এম চির কুষিজাত শস্য

শস্যের প্রকার	বর্ণা নির্ভর		জলসিথওন	
	শস্যের নাম	এলেকা হেক্টের হিচাপত	শস্যের নাম	এলেকা হেক্টের হিচাপত
খাবিফ	শালি ধান	১৯	প্রযোজ্য নহয়	—
বিশ শস্য	সবিয়হ	৬০	প্রযোজ্য নহয়	—
অন্যান্য	শাক-পাচলি, ফল-মূল	৬০	প্রযোজ্য নহয়	—

উৎস : ক্ষেত্র সমীক্ষার প্রতিবেদন।

তালিকা- ৭ : শস্য উৎপাদন ক্রপরেখা

শস্যের প্রকার	মুঠ উৎপাদন (আনুমানিক) কুইন্টল	উৎপাদন করা পরিয়ালৰ সংখ্যা	গড় উৎপাদন (প্রতি হেক্টের/কুইন্টল) আনুমানিক	শস্যের অন্তর্গত এলেকা (হেক্টের) আনুমানিক
ধান	৪৫০০	২০০	২২	৪০
তেলবীজ	৯০	৬০	১.৫	৪
শাক-পাচলি	৬.৭	৪৬	১	৬.৭
ফল-মূল	২.৬	৪৬	১	২.৬

উৎস : ক্ষেত্র সমীক্ষার প্রতিবেদন।

তালিকা- ৮ : পশুখাদ্যের পর্যাপ্ততা

প্রকার	১-৩ মাহ	৩-৬ মাহ	> ৬ মাহ
শস্যের অবশিষ্ট	—	✓	—
গচ্ছে পৰা খাদ্য	—	✓	—
ঝাঁহ	—	—	✓
সেউজীয়া খাদ্য	—	—	✓
বনাধ্বলত চারণ	—	—	✓

উৎস : ক্ষেত্র সমীক্ষা প্রতিবেদন

তালিকা- ৯ : গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ অৱস্থান

ক্ৰমৰ বাবে	অৱস্থান	যদি অন্য গাঁৱত, গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰ)
গোলামাল, মাছ বজাৰ	হাজাডিচা	৩
সাপ্তাহিক বজাৰ	হাজাডিচা	৩
প্ৰধান বজাৰ	মাইবং	৩৪
বন নিগম বিক্ৰী কেন্দ্ৰ	প্ৰযোজ্য নহয়	—
টেগুপাটা পি এইচ এ ডি	প্ৰযোজ্য নহয়	—
মাছৰ বজাৰ	হাজাডিচা	৩
ওষধি উত্তিদ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	প্ৰযোজ্য নহয়	—
বন নিগম ওষধি উত্তিদ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	প্ৰযোজ্য নহয়	—

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্ৰতিবেদন।

তালিকা- ১০ : জলসম্পদ সুবিধাৰ পৰ্যাপ্ততা

জলৰ উৎস	সংখ্যা	পানীৰ পৰ্যাপ্ততা (উপযুক্ততা, ঝাতুকালীন)	ব্যৱহাৰ (খোৱাৰ বাবে, জলসিঞ্চন, গা ধোৱা)
নদীবান্ধ	১	ঝাতুকালীন	জলসিঞ্চন, পশুপালন
জান	১	ঝাতুকালীন	জলসিঞ্চন, পশুপালন
দমকল	১০	উপযুক্ততা	ঘৰৱা ব্যৱহাৰ
নদী	১	ঝাতুকালীন	সকলো ধৰণৰ

তালিকা- ১১ : শক্তি ব্যৱহাৰ

ইঞ্চনৰ প্ৰকাৰ	নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালৰ সংখ্যা	নিৰ্ভৰশীল মাহৰ সংখ্যা	উৎস (স্থানীয় গাঁও, বন, অন্যান্য উৎস)	মুখ্য / গৌণ
কাঠখৰি	২৩৫	১২	বনাধ্বল	মুখ্য
কেৰাচিন স্তৰ	উপলব্ধ নহয়			
গোবৰ/জৈৱ গেছ	২৫-২৫			গৌণ
এল পি জি	উপলব্ধ নহয়			
ইলেক্ট্ৰিক হিটাৰ	উপলব্ধ নহয়			

তথ্য-II

জীরিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ

তালিকা- ১২ : কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
ক্ৰম উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ কৃষি সম্পৰ্কীয় সঠিক জ্ঞানৰ অভাৱ ■ কৃষিৰ পৰম্পৰাগত পদ্ধতি ■ সাৰ, কীটনাশক, পতংগ নাশক দৰৱ আদিৰ ব্যৱহাৰ অতি নগণ্য। ■ জলসিঞ্চন ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। ■ কৃষি আন্তঃগাঁথনি, আধুনিক সা-সঁজুলি আৰু যন্ত্ৰপাতি আদিৰ অভাৱ। ■ উচ্চ উৎপাদনশীল বীজ সম্পর্কে সজাগতাৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ কৃষি অসমীয়া মানুহৰ এক সংস্কৃতি, সেয়েহে কৃষি সম্পৰ্কীয় প্ৰশিক্ষণ প্ৰদানৰ প্ৰয়োজন। সঠিক প্ৰশিক্ষণে তেওঁলোকক আধুনিক প্ৰযুক্তি সম্পর্কে জ্ঞান প্ৰদান কৰিব। ■ বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে কীট-পতংগ নাশক ব্যৱহাৰ। ■ নতুন আৰু অত্যাধুনিক প্ৰযুক্তিৰ প্ৰয়োগ। ■ উচ্চ উৎপাদনশীল বীজ ব্যৱহাৰৰ আঁচনি 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ট্ৰেক্টৰ চালনা প্ৰশিক্ষণ। ■ কৃষি দক্ষতা উন্নয়ন আঁচনি ■ কীট পতংক নাশ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ
ভঁৰাল আৰু উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ সংৰক্ষণ পদ্ধতি সম্পর্কে সজাগতাৰ অভাৱ। ■ শীতলীকৰণ গুদাম ঘৰৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ইয়াৰ দ্বাৰা বিক্ৰী নোহোৱা সামগ্ৰী দীৰ্ঘকাল ধৰি সংৰক্ষিত ব্যৱহাৰ সহায়ক। ■ তেওঁলোকে উৎপাদিত সামগ্ৰী সংৰক্ষণ কৰি ৰাখিব পাৰে আৰু যেতিয়া চাহিদা ব্যাপকভাৱে বাঢ়ি ঘায় তেতিয়া বিক্ৰী কৰিব পাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পেকেজিং। ■ পৰিবহণ আৰু বিতৰণ।
বিপণন	<ul style="list-style-type: none"> ■ মধ্যভোগীৰ বাবে বজাৰৰ সৈতে পোনপটীয়া যোগাযোগ স্থাপন কৰিব নোৱাৰে। ■ পৰিবহণ ব্যৱস্থা অতি শোচনীয়। ■ বিপণন কলা-কৌশল সম্পর্কে জ্ঞানৰ অভাৱ, বিক্ৰীৰ পৰম্পৰাগত পদ্ধতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰতা। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ প্ৰকৃত পৰিবহণ ব্যৱস্থাই কৃষকসকলক তেওঁলোকৰ সামগ্ৰী নিকটৰতী বজাৰলৈ লৈ যোৱাত সহায় কৰিব। ■ মধ্যভোগীক আঁতৰাই বজাৰ মূল্য সৰ্বোচ্চ হাৰত বৃদ্ধি কৰা। ■ বৰ্তমান বজাৰৰ পৰিস্থিতি আৰু তেওঁলোকৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বৰ্তমান মূল্যৰ বিষয়ে অধিক জ্ঞান। ■ ৰগুনি ব্যৱস্থা প্ৰয়োগেৰে তেওঁলোকৰ উৎপাদিত সামগ্ৰী বাজ্যৰ বাহিৰত বিক্ৰী কৰিব পাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ক্ৰেতা- বিক্ৰেতাৰ বৈঠক।

তালিকা- ১৩ : পশ্চিম

বাধাসমূহ	কারণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
চৰণীয়া ভূমি কম	প্ৰযোজ্য নহয়	-	-
পশ্চ খাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ শোচনীয় বিভীষণ অৱস্থাৰ কাৰণে বজাৰৰ পৰা দ্ৰব্য কৰাৰ অক্ষমতা। ■ গছ-গছনিৰ পৰা পশ্চখাদ্য, শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ কেৱল ৩-৬ মাহৰ বাবে পৰ্যাপ্ত 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশ্চপালনৰ দ্বাৰা উচ্চ উপার্জন ■ সুবিধা লাভ কৰিব পাৰিলে পশ্চ খাদ্যৰ বাবে ভাল ঘৰৱা বজাৰ আৰু এই সুবিধাই জীৱিকাৰ বিকল্প সুযোগ সৃষ্টি কৰিব। 	
পশ্চ চিকিৎসা ব্যৱস্থা	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশ্চ চিকিৎসাৰ কোনো কেন্দ্ৰ নাই। ■ যথোপযুক্তভাৱে পশ্চ পালন-প্ৰজনন সম্পর্কে জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ ■ গৃহপালিত পশ্চৰ জীৱনকাল (আয়ুস) বৃদ্ধি। ■ গাঁওবাসীসকল সজাগ, পশ্চধন পালনৰ বাবে উৎসাহিত হ'ব 	
দুঃখ উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশ্চ খাদ্যৰ অভাৱ ■ দুঃখ উৎপাদনৰ বৈজ্ঞানিক জ্ঞানৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ দুঃখ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ ■ পশ্চধনৰ বাবে মি঳্ক বুষ্টাৰ, মি঳্ক প্লাছ সুলভ কৰি তোলা 	
গাঁথীৰৰ বজাৰ	<ul style="list-style-type: none"> ■ পোনপটীয়া বজাৰৰ সৈতে কোনো যোগাযোগ নাই। ■ দুঃখজাত সামগ্ৰীৰ চাহিদা সন্দৰ্ভত অজ্ঞতা 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ডিমা হাচাও জিলা মুখ্য কাৰ্যালয়ত দুঃখজাত সামগ্ৰীৰ যথেষ্ট চাহিদা আছে। 	

তালিকা- ১৪ : এন ড্রিউ এফ পি

বাধাসমূহ	কারণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
কম সংগ্রহ	■ এন ড্রিউ এফ পি পর্যাপ্ত নহয়	■ সাবরা ভূমির পর্যাপ্ততা	
অস্থিতিশীল সংগ্রহ	-	■ সাবরা ভূমির পর্যাপ্ততা	—
কম মূল্য	-	—	—
মূল্য সংযোজন	■ প্রক্রিয়াকরণ গোটা নাই ■ প্রয়োজনীয় সম্পদ প্রাপ্তি নহয় ■ কোনো কারিকৰী জ্ঞান নাই	—	—
ঝণৰ সুবিধা	■ বেংক বা ডাকঘরৰ সৈতে জমাকরণৰ কোনো সম্পর্ক নাই। ■ চৰকাৰ আৰু বেংকৰ উন্নয়নমূলক আঁচনি সম্পর্কে অসজাগ।	■ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিত্তীয় সাহায্য ■ ঝণৰ সহজ ব্যৱস্থা প্ৰদান	
উৎপাদন বহুমুখীকৰণ	■ নতুন উৎপাদন উন্নয়ন বা বহুমুখীকৰণৰ ব্যৱস্থা নাই ■ উৎপাদন বহুমুখীকৰণ ধাৰণাৰ অভাৱ।	■ প্রয়োজন ভিত্তিক উৎপাদন উন্নয়ন, আধুনিক বজাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা সাপেক্ষে।	

তালিকা- ১৬ : ঋণৰ সুবিধা

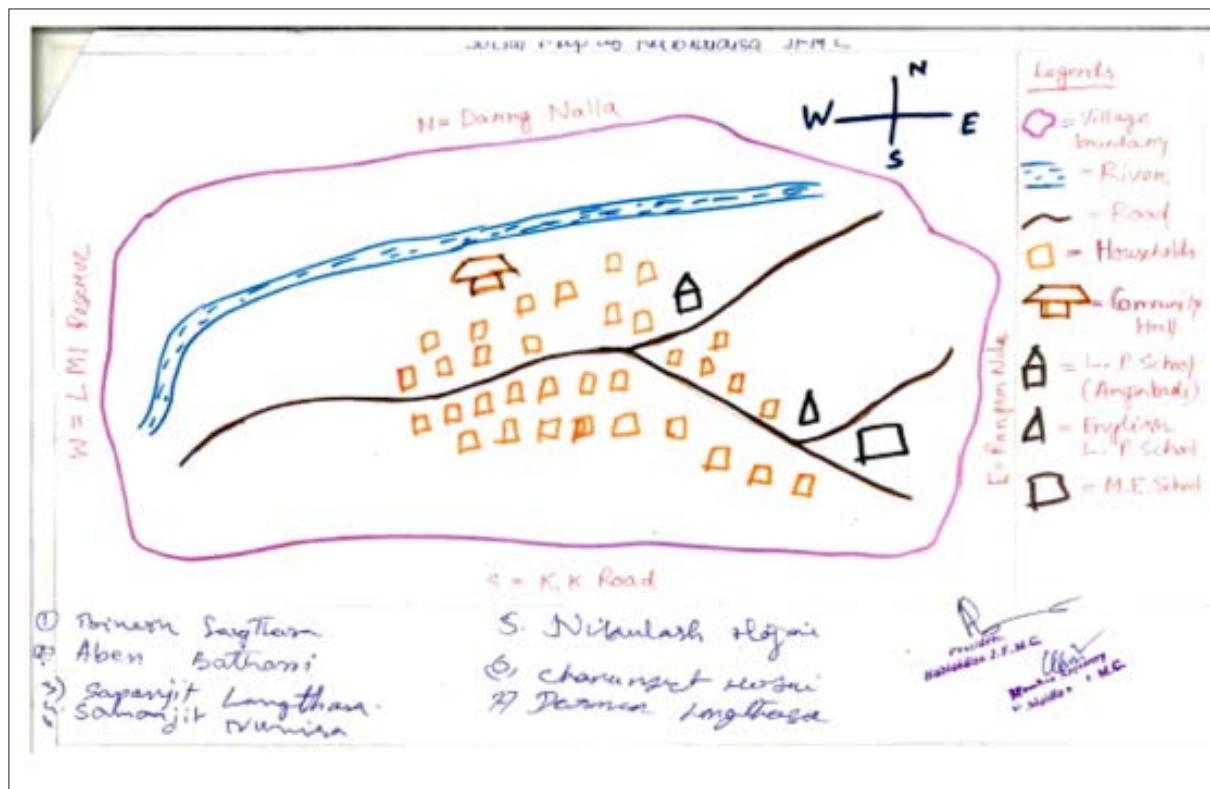
বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
ঋণ দিওতাৰ অভাৱ	■ সংগঠিত ঋণ উৎসৰ অভাৱ	■ নিকটৰতী এলেকা আধুনিক বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন	
সুতৰ হাৰ	■ ব্যক্তিগত ঋণ দিওতাৰ উচ্চ সুতৰ হাৰ	■ আত্মসহায়ক গোট বা জে এফ এম চিৰ দ্বাৰা বেহাই মূল্যত ঋণ প্ৰদান	
ঋণৰ পৰ্যাপ্ততা	■ ঋণ ল'বলৈ ভয় ■ নথি-পত্ৰ সম্পর্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ	■ উদ্যমিতা বিভাগ স্থাপন	
আমানতৰ কঠিনতা	■ সম্পত্তি আমানতত বাখিবৰ বাবে সঠিক নথি-পত্ৰৰ অভাৱ	■ এলেকাটোত নথি-পত্ৰ সম্পর্কীয় সঠিক সজাগতা।	

তালিকা- ১৫ : বিশেষ দক্ষতা : হস্তাংত

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
কেঁচামালৰ পৰ্যাপ্ততা	■ ঢুকি পোৱা দূৰত্বত কেঁচামাল পৰ্যাপ্ত নহয় (৭ কিঃমিঃ দূৰৈত বজাৰ) ■ ভঁৰাল নাই	■ কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপনৰ বাবে এক উমেহতীয়া স্থান	■ কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপন
উৎপাদনৰ গুণগত মান	■ উচ্চ মান সম্পন্ন সামগ্ৰীৰ নাটনি ■ পৰম্পৰাগত যন্ত্ৰপাত্ৰৰ ব্যৱহাৰ	■ নতুন বজাৰ উৎক্ৰানৰ বাবে উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণগত মান উন্নয়ন	■ আধুনিক সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ ■ গাঁওবাসীক নতুন প্ৰযুক্তি প্ৰদান
বজাৰ সন্তাৱনীয়তা	■ উন্নত বজাৰ নাই ■ মূল্য পলিচী নাই ■ প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে সংযোগ নাই ■ নতুন উৎপাদন উন্নয়নৰ বাবে উৎপাদন বহুমুখীকৰণৰ অভাৱ	■ বহুমুখী উৎপাদনেৰে নতুন বজাৰৰ সন্ধান	■ প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে উৎপাদিত সামগ্ৰী বিক্ৰীৰ সুবিধা প্ৰদান
ঋণৰ সুবিধা	■ বেংক বা ডাকঘৰৰ সৈতে সংযোগ নাই ■ চৰকাৰী আৰু বেংকৰ উন্নয়নমূলক আঁচনি সম্পর্কে অসজাগতা	■ চৰকাৰী বিভৌয় সাহায্য ■ সহজ ঋণৰ ব্যৱস্থা	■ ক্ষুদ্ৰ ঋণ, অংশকালীন ঋণ, ৱৰ্কিং কেপিটেলৰ ব্যৱস্থা
উৎপাদন বহুমুখীকৰণ	■ উৎপাদন বহুমুখীকৰণ বা নতুন উৎপাদনৰ উন্নয়ন নাই ■ উৎপাদন বহুমুখীকৰণ ধাৰণাৰ অভাৱ	■ চাহিদা ভিত্তিক উৎপাদন উন্নয়ন, আৰুনিক বজাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুসৰি	■ নতুন উৎপাদন উন্নয়ন আৰু উৎপাদন বহুমুখীকৰণ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ

তালিকা- ১৫ : ঋণৰ সুবিধা

বাধাসমূহ	কাবণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
ঋণ দিওঁতাৰ অভাৱ	----	<ul style="list-style-type: none"> ■ নিকটৱৰ্তী এলেকা আধুনিক বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন 	
	<ul style="list-style-type: none"> ■ ব্যক্তিগত ঋণ দিওঁতাৰ উচ্চ সুতৰ হাৰ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ আত্মসহায়ক গোট বা জে এফ এম চিৰ দ্বাৰা বেহাই মূল্যত ঋণ প্ৰদান 	ক্ষুদ্ৰ বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপনৰ আঁচনি
ঋণৰ পৰ্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ ঋণ ল'বলৈ ভয় ■ নথি-পত্ৰ সম্পর্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ উদ্যমিতা বিভাগ স্থাপন 	
আমানতৰ কঠিনতা	<ul style="list-style-type: none"> ■ সম্পত্তি আমানতত বাখিবৰ বাবে সঠিক নথি-পত্ৰৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ এলেকাটোত নথি-পত্ৰ সম্পর্কীয় সঠিক সজাগতা। 	

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিৰ সামাজিক মানচিত্ৰ

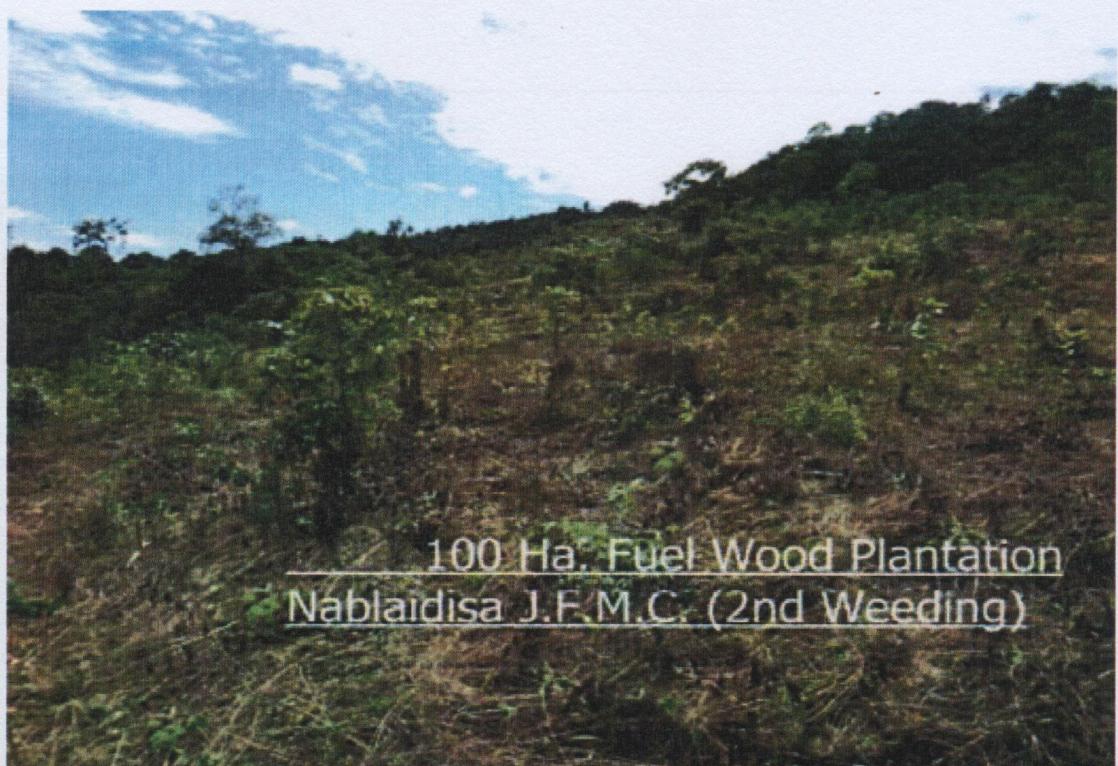
নাবলাইডিচা জে এফ এম চির সম্পদৰ মানচিত্ৰ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিত কাঠখৰি বোপণ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিত কাঠখৰি ৰোপণ

নাবলাইডিচা জে এফ এম চিত কাঠখবি বোপণ

Divisional Forest Officer
Dima Hasao Forest Division (East)
Haflong.